Ազգ
Azg
armenian daily
24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, # 34 (537)

Բորիս Ելցին. Վերջ դնենք Հարավսլավիայի արյունահեղությանը

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը խորհրդարանի պալատներին առաջարկել է համաձայնել, որպեսզի «վերջակետ դրվի հարավսլավական հակամարտության կարգավորման գործում»: Այդ մասին նա այսօր լրագրողներին հաղորդեց Հայրենիքի պաշտպանի օրվա առթիվ Կրեմլի պալատի մոտ Անհայտ զինվորի գերեզմանին պսակներ դնելու արարողությունից հետո: Բ. Ելցինը նշեց, որ ինքն առաջարկել է, որպեսզի Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի ղեկավարները հավաքվեն Մոսկվայում, Ժնեւում կամ էլ որեւէ այլ մայրաքաղաքում մեկ օրով, որպեսզի «ստորագրեն այն փաստաթուղթը, որը պատմական նշանակություն կունենար եւ վերջ կդներ արյունահեղությանը Հարավսլավիայում»:

5 խաղաղապահներ վիրավորվեցին Թուզլայում

Խաղաղապահ ուժերից հինգ շվեդացի զինվորներ վիրավորվել են Արեւելյան Բոսնիայի Թուզլա քաղաքում ռմբահարումից: Սակայն ՄԱԿ-ը որոշել է ՆԱՏՕ-ից չխնդրել օդային պաշտպանություն: Գերմանիայում ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի եւ եվրոպական ներկայացուցիչները որոշել են, որ Սարաեւոյի հրադադարի օրինակը պետք է տարածել այլ քաղաքների վրա, սակայն Ռուսաստանը խափանեց ՆԱՏՕ-ի այդ նոր վերջնագրերը այլ տեղերում:

ՀՈՒՆԿ

Հանրապետական վարչության հայտարարությունը

Հայաստանի ներքին քաղաքական խմորումները հետեւանք են ինչպես սոցիալ-տնտեսական, այնպես էլ իշխանության ոլորտներում տիրող անհանդուրժելի կացության: Արցախյան պատերազմի ֆոնի վրա եւ իշխանության ու ժողովրդի միջեւ հոգեւոր կապի համարյա բացակայության պայմաններում մի անգամ եւս է հաստատվում, որ հանրապետությունում քայքայման զառիթափի վրա է բարոյաքաղաքական մթնոլորտը: Իշխող խմբավորման պարագլուխների փոխադարձ մերկացումները, դրան հանրապետության նախագահի հրապարակային վերաբերմունքի բացակայությունը վկայում են պաշտոնյաների իրենց իշխանությունը անպատիժ չարաշահելու մասին:

Անպատժելիության եւ անօրինականությունների մթնոլորտում վարկաբեկվել են անկախության, ժողովրդավարության, ազատականության նվիրական գաղափարները, որոնք քաղաքակիրթ աշխարհի ժողովուրդներին ապահովել են արժանապատիվ ու բարեկեցիկ կյանք: Ավելին՝ անցումային այս բարդ ժամանակաշրջանում իշխանությունների թույլատրած կամայականությունները, չարաշահումները, տնտեսական բարեփոխումների դանդաղկոտությունը եւ սոցիալական ապահովվածության տարրական միջոցների բացակայությունը, որոնք աննախադեպ չափերի են հասցրել հասարակության բեւեռացումը, Հայաստանի ազգաբնակչության արտահոսքը մեծապես վտանգում են հանրապետության ներքաղաքական կայունությունը՝ սպառնալիքի տակ դնելով հայրենիքի եւ ժողովրդի գոյությունն անգամ:

ՀՌԱԿ-ը խոր անհանգստությամբ դիմավորեց այն իրողությունը, որ ՀՀ ԳԽ-ում պաշտոնատար անձանց չարաշահումների մասին հայտարարությունների ստուգման նպատակով բազմակուսակցական հանձնաժողով ստեղծելու մասին առաջարկը միտումնավոր կերպով տապալվեց իշխող խմբավորման կողմից: Նման հանձնաժողովը պիտի ինչ-որ չափով վերականգներ ժողովրդի խախտված հավատը պետականության նկատմամբ՝ խորհրդանշելով նրա հավերժություն պահանջելու իրավունքը իրեն հավատարիմ պաշտոնատարներից:

Այս պայմաններում ՀՌԱԿ-ը էական է համարում իշխանությունների եւ ազգաբնակչության միջեւ փոխադարձ վստահության եւ պարտավորությունների կատարման մթնոլորտի հաստատումը՝ հասարակության ամենալայն զանգվածներին ազգօգուտ գործընթացներին մասնակից դարձնելով հասնելու համար ընդհանուր համաձայնության ժողովրդավարական հասարակարգին բնորոշ հիմնարար գաղափարների շուրջ ինքնիշխանության ամրապնդում, սոցիալական պաշտպանվածությունն ապահովող եւ տնտեսական օբյեկտիվ օրենքների վրա հիմնված շուկայական հարաբերությունների հիմնավորում եւ հասկապես ժողովրդավարական սահմանադրության ընդունում:

Սահմանադրություն, որի վրա պետք է հենվեն եւ դրան համապատասխանեն մնացած բոլոր, այդ թվում նաեւ ընտրությունների մասին օրենքները: Միայն այդպիսի հստակեցված օրենքների համակարգով է, որ հանրապետությունը կձերբազատվի իր ներքաղաքական կյանքը աղավաղող չարաշահումներից եւ կամայականություններից:

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական Կուսակցությունը

Հայ ժողովրդի եւ հայրենիքի ֆիզիկական գոյությունը վեր դասելով ցանկացած, ուրիշ նկատառումից.

Տես էջ 3

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն գոհ է Ղարաբաղին առնչվող արձանագրությունից

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը գոհունակություն է արտահայտել Ադրբեջանի ու Հայաստանի պաշտպանության նախարարներ Մ. Մամեդովի եւ Ս. Սարգսյանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի զինվորական ներկայացուցիչ Ս. Սահակյանի կողմից հատուկ արձանագրության ստորագրման առթիվ: Փետրվարի 18-ին արձանագրության ստորագրումը, սավում է Ռուսաստանի ԱԳՆ հայտարարության մեջ, դարձավ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովի միջնորդությամբ եւ Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովի մասնակցությամբ վարված բանակցությունների արդյունքը: Այդ փաստաթուղթը նախատեսում է կրակի ու ռազմական գործողությունների լիակատար դադարեցում եւ կողմերի զորքերի հեռացում դեպի համաձայնեցված բնագծեր: Ներկայումս փորձագետների խառը խումբը շարունակում է աշխատանքն այդ փաստաթղթի դրույթների կենսագործման կարգի վերաբերյալ:

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը բոլոր կողմերին կոչ է անում խստիվ կատարել ձեռք բերված համաձայնությունները եւ այդ հիմքի վրա անհապաղ անցնել լիամասշտաբ քաղաքական համաձայնագրի կնքման: ԱԳՆ-ն ողջունում է արձանագրության մեջ կողմերի արտահայտած կամքը վերջ դնելու արյունահեղությանը, նպաստելու այս առնչությամբ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի ընդունած բանաձեւերի կատարմանը, օժանդակել ԵԱՀԽ Լեռնային Ղարաբաղին նվիրված խաղաղության խորհրդաժողովի շրջանակներում հակամարտության համապարփակ կարգավորմանը:

Միաժամանակ, ինչպես երեկ Ստեփանակերտից հաղորդեց մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը, Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում հարաբերական անդորր էր: Կողմերը ձեռնպահ են մնացել մարտական ակտիվ գործողություններից: Միայն Մարտակերտի եւ Ֆիզուլու շրջաններում զենքերից գնդակոծվել են հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: Անցած օրերի ընթացքում ղարաբաղյան ուժերը շարունակում են վերահսկել նաեւ Օմարի լեռնանցքը:

ՏԱՐԱԾՔ

Աբխազիայի կարգավիճակին առնչվող բանակցությունները վերսկսվեցին

ԺՆԵՎ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սա աբխազ անջատականների եւ վրացի պաշտոնատար անձանց երրորդ հանդիպումն է այն պահից ի վեր, երբ անցյալ տարվա սեպտեմբերին անջատականները իրենց ձեռքը վերցրին Աբխազիայի վերահսկողությունը: Վրաստանի պատվիրակությունը գլխավորում է Ջաբա Իոսելիանին, որն արտակարգ իրավիճակների պետական հանձնաժողովի ղեկավարն է: Բանակցություններին ներկա էր Ռուսաստանի նախագահի հատուկ պատվիրակ Բորիս Պաստուխովը: Աբխազիայի ԳԽ նախագահ Վլադիսլավ Արձինբան կիրակի օրը Ժնեւ ժամանեց ՄԱԿ-ի հատուկ դեսպանորդ Բրուների հետ նախնական բանակցությունների համար, որը միջնորդ է այդ բանակցություններում: Ըստ հաղորդումների, Արձինբան Աբխազիայի պատվիրակության մեջ չի մտնում: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին հայտարարել է, որ Անվտանգության խորհուրդը կարող է համաձայնել հակամարտության շրջան հաշտարար ուժերի ուղարկմանը, երբ երկու կողմերն զգալի առաջընթացի հասնեն քաղաքական կարգավորման գործում:

Այս տարի ԱՊՀ-ից Իսրայել կարտագաղթեն 120 հազար հրեա

ԿԱՀԻՐԵ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սպասվում է, որ այս տարի ԱՊՀ երկրներից Իսրայել կարտագաղթեն 120 հազարից ավելի հրեաներ: Այդ մասին հաղորդում է եգիպտական «Ալ Ահրամ» թերթը, վկայակոչելով Իսրայելի հրեական գործակալության տվյալները: Ինչպես ընդգծում է թերթը, ներկայումս նախկին Խ. Միության տարածքում ապրում են 1,4 միլիոն հրեաներ, այդ թվում 656 հազարը Ռուսաստանում եւ 148 հազարը նախկին ԽՍՀՄ մահմեդական հանրապետություններում:

ԵՎՐՈՊԱ

Հունաստանին կոչ են անում խելամտության

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եվրոպական հանձնաժողովը Հունաստանի կառավարությունից պաշտոնական պարզաբանումներ է պահանջել Աթենքի կողմից հարեւան Մակեդոնիայի Հանրապետության տնտեսական շրջափակման առնչությամբ:

Հունաստանի վարչապետ Անդրեաս Պապանդրեուին ուղարկված նամակում հանձնաժողովի նախագահ Ժակ Դելորը լուրջ մտահոգություն է արտահայտել հայտարարված միջոցառումների օրինականության առնչությամբ: Եվրոպական հանձնաժողովը Հունաստանի կառավարությանն առաջարկում է ամենասեղմ ժամկետներում իրեն տեղեկացնել այն քայլերի մասին, որոնք Հունաստանը մտադիր է ձեռնարկել ստեղծված իրավիճակը շտկելու համար: Ֆրանսիայի արտգործնախարար Ալեն Ժյուպեն Հունաստանին կոչ է արել Մակեդոնիայի նկատմամբ «վերադառնալ խելամիտ վարքագծի»: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը Մակեդոնիայի նախագահ Կ. Գլիգորովի հետ հեռախոսազրույցի ընթացքում ասել է, թե Մակեդոնիան կարող է Թուրքիայի նավահանգիստներն օգտագործել Հունաստանի հայտարարած շրջափակումը դիմակայելու համար: ■

Ուսուցումները կանգնեցվեն: *Միջուկային զենքի վերահսկիչ խումբը պետք է սկսի ստուգումներ կատարել Հյուսիսային Կորեայի 7 հայտնի միջուկատարածքներում, որոնք վերսկսելու բարդ մանրամասների պաշտոնական բանակցությունները Փենյանի հետ, հայտարարել է ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունը: Ակնկալվում է, որ միջազգային մասնագետների տեղ հասնելու պես մուտքի վիզաներ տրվեն նրանց:*

ՓԵՏՐՎԱՐ-23

Ծաղիկներ Անհայտ զինվորի գերեզմանին

Փետրվարի 23-ին Ռուսաստանի Դաշնության զինված ուժերը, այդ երկրի ողջ ժողովուրդը նշում են Հայրենիքի պաշտպանի օրը: Տոնին նվիրված հանդիսավոր արարողություն տեղի ունեցավ Երեւանի «Հաղթանակ» զբոսայգում: Այստեղ, Անհայտ զինվորի գերեզմանի մոտ էին եկել Հայաստանի տարածքում տեղաբաշխված ՌԴ զինված ուժերի եւ սահմանապահ զորքերի հրամանատարության ներկայացուցիչները, ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժիկ Սարգսյանը, ՀՀ պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ, գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-լեյտենանտ Հրաչ Անդրեասյանը, ներկա էին ՌԴ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վլադիմիր Ստուպիշինը, դեսպանության դիվանագիտական աշխատողներ: Նրանք ծաղկեփնջեր դրեցին Անհայտ զինվորի շիրիմին եւ մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին զոհված ռազմիկների հիշատակը:

Կատարվեցին ՌԴ եւ ՀՀ պետական հիմները: Արարողությունն ավարտվեց պատվո պահակի վաշտի հանդիսավոր քայլքով:

«Այս տոնը դիմավորեցինք մարտական պատրաստության բարձր ցուցանիշներով, մեր թղթակցին ասաց ՀՀ տարածքում ՌԴ զինված ուժերի մարտական ղեկավարման խմբի պետ գեներալ-մայոր Ալեքսեյ Տրեսյակովը: Չնայած էներգետիկ ճգնաժամին եւ այլ տնտեսական դժվարություններին, որ ապրում է հանրապետությունը, մեր զորամասերում եւ զորամիավորումներում հաջողությամբ է ընթանում ուսումնական ծրագրավորված ընթացքը, զինվորներն ու սպաները մարտական վարպետություն են ձեռք բերում»:

Գեներալ Ա. Տրեսյակովը հիշեցրեց, որ ՌԴ զորքերը Հայաստանում են գտնվում իրենց իրավական կարգավիճակի վերաբերող այն պայմանագրի համապատասխան, որը 1992 թ. օգոստոսի 21-ին ստորագրել են երկու պետությունների նախագահներ Բորիս Ելցինը եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Գրեթե մեկ տարի առաջ 1993 թ. փետրվարի 25-ին այդ կարեւոր փաստաթուղթը վավերացրել է ՌԴ խորհրդարանը, սակայն, ցավոք, դեռեւս չի քննարկվել ՀՀ ԳԽ կողմից: Ինչպես նախատեսված է պայմանագրով, շարունակեց գեներալ Ա. Տրեսյակովը, ռուսաստանյան զորքերը ՌԴ շահերը պաշտպանելու հետ մեկտեղ ապահովում են ՀՀ անվտանգությունը ԱՊՀ արտաքին սահմանի երկայնքով: Անդրկովկասում ռուսաստանյան զորախմբի շտաբի տեղակալն ընդգծեց, որ այդ զորքերի գտնվելը Հայաստանում կապված չէ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հետ, որին, բնականաբար ՌԴ զինված ուժերը հանդես չեն բերում որեւէ մասնակցություն:

Իսկ ծառայությունը շարունակվում է. այս օրերին երեւանամերձ ռազմական փորձադաշտում, որը համատեղ օգտագործում են ՀՀ եւ ՌԴ զինված ուժերը, ավարտվեցին տանկային զոհմարտական զորավարժությունները: Նրանք ցույց տվեցին զինվորների ու սպաների բարձր պատրաստությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

Մօտ 42 տոննա բեռ՝ դեղորայք, բուժսարքավորումներ, 2 շտապօգնության մեքենա. այս անգամ այսպիսի օգնություն էր բերել Հայաստան եւ Լեռնային Ղարաբաղ Մեծ Բրիտանիայից խորհրդարանի լորդերի պալատի փոխխոսնակ Քերոլայն Քոքսը, որն իր 18-րդ այցն ամփոփելով, հայտարարեց, թե Քրիստոնեական համերաշխության միջազգային կազմակերպության աջակցությամբ կցա- Բրիթիշ Փեթրոլիում» զենք ու զինամթերք գնելու նպատակով:

Պատասխանելով մեր հարցին, թե արդյոք Հեյդար Ալիեւի ներկա այցը Լոնդոն չի՞ նսեմացնի նախագահ Տեր-Պետրոսյանի Բրիտանիա այցելության ժամանակ ունեցած որոշակի դրական տեղաշարժերը, լեդի Քոքսը նախ հավաստեց, թե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մի շարք հաջողություններ ունեցավ իր լոնդոնյան այցի ընթացքում: «Ես հասկացա, որ ցով ի դերեւ չեն լինի Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այցի դրական արդյունքները»: Նրա ասելով, Բրիտանիան կօգտվի Ալիեւի այցից եւ կփորձի նրան համոզել, որպեսզի վերջինս դադարեցնի Ղարաբաղի հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու քաղաքականությունը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ այս օրերին հայերի համակիրները Լոնդոնում բողոքի ցույցեր են կազմակերպել «Բրիթիշ Փեթրոլիումի» գրասենյա-

ԵՐԵՒԱՆ

Քերոլայն Քոքս. Ալիեւի այցը չի նսեմացնի Տեր-Պետրոսյանի հաջողությունները

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ռունակի Ղարաբաղի ժողովրդին ցույց տալ մարդասիրական օգնություն:

Մինչ Հայաստան գալը, լեդի Քոքսը բրիտանական խորհրդարանում բարձրացրե՞լ է անգլիական մամուլում հրապարակված Ադրբեջանին զենք ու վարձկաններ մատակարարելու հարցը: Նրան պատասխանել են, որ այդ հարցը քննարկվում է, բայց նաեւ չեն ժխտել, թե այս փուլում նման բան է կատարվում:

Քերոլայն Քոքսը հարցազրույցում է ներկայացրել նաեւ Պակիստանում 300 դոլարով վարձված աֆղանների կատաղ... Նա նաեւ բրիտանական կառավարության առաջ ... է բարձրացրել, որպեսզի հավաստիացնեն, որ առեւտրական պայմանագրերի ձեւով Մեծ Բրիտանիայից Ադրբեջան ուղարկվող ֆինանսները չօգտագործվեն (հասկանալի Մեծ Բրիտանիան այսուհետեւ համակրանքով կվերաբերվի Հայաստանի դիմումներին՝ անդամակցելու այս կամ այն միջազգային կազմակերպությանը (Միջազգային բանկին կամ Միջազգային արժութային ֆոնդին): Եւ երբ մինչեւ հիմա Բրիտանիան ունեցել է այն դիրքորոշումը, թե Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում է, ապա ըստ լեդի Քոքսի, այժմ համակրանքով կվերաբերվի Ղարաբաղի խնդրի լուծման երկփուլ ընթացքին. նախ, հրադադար, իսկ հետո քաղաքական բանակցություններ:

Նրա կարծիքով, Բրիտանիան ավելի մեծ ակտիվությամբ կմասնակցի ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի աշխատանքներին:

Մյուս կողմից, անդրադառնալով Ալիեւի հարցին, Քերոլայն Քոքսը ասաց. «Հույս ունեմ, թե Ալիեւի այ-կի առաջ:

Թե ինչպիսի քաղաքական գնահատական է ստանում Լոնդոնում լեդի Քոքսի կատարած մարդասիրական առաքելությունը, տարբեր գնահատականներ են տրվում: Երբեմն նույնիսկ կասկածի տակ է առնվում նմանատիպ օգնությունների արդյունավետությունը: Լեդի Քոքսը փորձում է հավասարակշռել իր աշխատանքը եւ դրամ է հավաքում նաեւ Ամաքինման միջազգային բժշկական կազմակերպության համար, իր հերթին օգնում է Ադրբեջանի տուժածներին:

«Մենք փորձում ենք օգնել երկու կողմերի բռնագաղթվածներին, բայց ավելին է արվում Ղարաբաղի ժողովրդի համար, քանի որ նախ եւ առաջ ոտնահարվում են ղարաբաղցիների մարդկային իրավունքները», ասաց Քերոլայն Քոքսը:

ՏԱԳՆԱՊ

Սիսիանի շրջանը 300 տոննա ալյուր պակաս է ստացել

ՍԻՍԻԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Սիսիանի շրջանի գործկոմի նախագահ Սամվել Սահակյանը հայտնեց, որ սահմանամերձ այս շրջանը նոյեմբերից փետրվար ժամանակահատվածում բնակչության կտրոնների հիման վրա նորմավորված քանակով ապահովելու համար կենտրոնացված ֆոնդերից 300 տ ալյուր պակաս է ստացել: Շրջանը օրական սպառում է 9 տ, այսինքն ավելի քան մեկ ամսվա ալյուր շրջանը չի ստացել: Էներգակիրների եղած պաշարը բավարարում է միայն կենսական անհրաժեշտության օբյեկտների կենսագործունեության համար: Ձյան առատ տեղումները տրանսպորտային հաղորդակցությունից զրկել են գյուղերը շրջկենտրոնից եւ այլ շրջաններից: Սննդային նշանակության սպառողական ապրանքների շուկան գործնականում բացակայում է: Արդյունաբերական ապրանքների գները մայրաքաղաքի համեմատ 1,5 անգամ բարձր են:

Բնակելի տները վերականգնվում են

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ մայրաքաղաքում շարունակվում է հրթիռահրետակոծությունից եւ ադրբեջանական օդուժի հարձակումներից տուժած բնակելի տների վերականգնումը: ԼՂՀ մամուլի եւ լրատվության վարչությունը, վկայակոչելով Ստեփանակերտի քաղաքապետարանը, հաղորդում է, որ ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության ողջ ընթացքում վնասվել է շուրջ 200 պետական եւ 700 սեփական բնակելի տուն: Փետրվարի երկրորդ կեսի դրությամբ, վերականգնողական աշխատանքներն ավարտվել են, փաստորեն, 107 պետական եւ 20 սեփական, մասնավոր հատվածի եւս 68 տների վերականգնումը մոտենում է ավարտին: Ըստ քաղաքի ադմինիստրացիայի ներկայացուցչի, վերականգնողական աշխատանքների դանդաղ տեմպերի հիմնական պատճառը շինանյութերի բացակայությունն է եւ ԼՂՀ տրանսպորտա-տնտեսական դաժան շրջափակումը, թեեւ բերված տվյալները շրջափակման մեջ գտնվող հանրապետության համար այնքան էլ վատ ցուցանիշներ չեն:

Օգնում է Ֆրանսահայ բժիշկների միությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ առողջապահության նախարարությունից տեղեկացրեցին, որ փետրվարի 22-ին Մարսել քաղաքի Ֆրանսահայ բժիշկների միության կողմից Հայաստան է բերվել 38 տոննա դեղորայք եւ մանկական սնունդ: Մարդասիրական օգնության բաշխումը կատարվելու է Միության ներկայացուցիչների կողմից եւ տրվելու է Երեւան քաղաքի առավել կարիքավոր բուժհիմնարկներին եւ մանկական հիվանդանոցներին:

ԻՐԱՎԱԿԱՆ

Ինչ կարելի է Ձեռնին...

ԱՐՄԱՆ ԲՈՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մեր թերթի նախորդ համարում տեղեկացրել էինք, որ Հայաստանի դատախազությունում հատուկ հանձնախումբ է ստեղծվել՝ ներքգործնախարար Վանո Սիրադեղյանի հրապարակած փաստերը հետաքննելու նպատակով: Հանձնախմբի աշխատանքները համակարգելու է հանրապետության գլխավոր դատախազի տեղակալ Վլադիմիր Հովհաննիսյանը, որն, ի դեպ տարակուսանք էր հայտնել Համբարձում Գալստյանի այն խոսքերի առթիվ, թե դատախազությունը խաղալիք է դարձել առանձին բարձրաստիճան պաշտոնյաների ձեռքին: Հիշեցնենք, որ նախկին քաղաքագլուխը պարզապես իր հիացմունքն էր հայտնել այն մասին վերաբերյալ, թե սա «գրպանի դատախազություն» է: Ինչեւէ:

Հետաքրքիր է, որ ընդամենը մեկ շաբաթ առաջ հանրապետության բարձրագույն իշխանությունը՝ Գերագույն խորհուրդը փորձեց որոշում կայացնել հրապարակված փաստերն ուսումնասիրող հանձնաժողով ստեղծելու մասին, սակայն երկօրյա քննարկումներից հետո որոշումն այդպես էլ չընդունվեց: ՀՀՇ խմբակցությունն այն կարծիքին էր, թե այդ հարցով պետք է զբաղվեն բացառապես իրավապահ մարմինները: Հետաքրքիր է նաեւ, որ այն, ինչ չկարողացան անել ժողովրդի ընտրյալները՝ պատգամավորները, բավականին հեշտությամբ եւ առանց «հոգեբանական էքսցեսների» կատարվեց դատախազությունում: Ո՞վ է կանգնած այս ամենի թիկունքում, եւ ու՞մ ձեռնտու է, որ այդպես հեշտությամբ կարողանում է մի կողմից խափանել խորհրդարանական հանձնաժողովի ստեղծումը, մյուս կողմից նման հանձնաժողով ստեղծել դատախազությունում: Եւ արդյոք ի՞նչ լիազորություններով է օժտված ստեղծված հանձնաժողովը:

Ի դեպ՝ լիազորությունների մասին: Այլ, վստահության արժանի աղբյուրներից հայտնի դարձավ, որ մեկ շաբաթ առաջ հանրապետության գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանը իր տեղակալների միջեւ պարտականությունների վերաբաշխում է կատարել եւ առաջին տեղակալին զրկել ծերբակալության թույլտվություն տալու իրավունքից: Մինչդեռ նման իրավունք ունեն նույնիսկ շրջանային դատախազները: Ինչ է սա, օրենքի խախտու՞մ, թե պարզապես ստեղծված հանձնաժողովի աշխատանքի բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու փորձ: Եւ եթե դա այդպես է, ապա նշանակու՞մ է արդյոք, որ հանձնաժողովն իրավասու է կասեցնել հրապարակված փաստերում հիշատակվող անձանց, այդ թվում՝ բարձրաստիճան պաշտոնյաների գործունեությունը: ■

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՌՔ

Ձմեռ ծրագիրը շարունակվում է իրագործվել

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ: Հայաստանի 20 քաղաքների բնակիչները դեկտեմբերի սկզբից ի վեր ջերմություն են ստանում Ձմեռ ծրագրի շնորհիվ, որը նախաձեռնված էր Միացյալ հայկական ֆոնդի (United Armenian Fund) եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից՝ զանազան երկրների տեղական «Armenia Fund» կազմակերպությունների մասնակցությամբ:

Միացյալ հայկական ֆոնդի Լոս Անջելեսի գրասենյակից հայտնի դարձավ, որ այս ծրագիրը սկիզբ առավ հոկտեմբեր ամսին, 7 մլն. դոլարի համասփյուռքյան դրամահավաքի մի հայտարարությամբ: Միացյալ հայկական ֆոնդի անդամ Լինսի հիմնարկը խոստացավ եռապատկել այդ գումարը՝ նվիրելով հավելյալ 14 մլն. դոլար՝ հանգանակած գումարը վերածելով 21 մլն. դոլարի:

«Ուրախ եմ հայտնելու, որ 7 մլն. դոլար հանգանակելու ծրագիրը հաջողությամբ պսակվեց», ասաց Միացյալ հայկական ֆոնդի տնօրեն Հարութ Սասունյանը: 4,2 մլն. դոլար նվիրեց ամերիկահայությունը, 1,3 մլն. հանգանակվեց Արգենտինայից, 500 հազ. դոլար Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ից, 300 հազ. դոլար Բրազիլիայից, 207 հազ. դոլար Անգլիայից, 180 հազ. դոլար Կանադայից, 147 հազար դոլար Ֆրանսիայից, 92 հազ. դոլար Վենետուելայից, 87 հազ. դոլար Ավստրալիայից, 65 հազ. Շվեյցարիայից, 12 հազ. Ուրուգվայից, 11 հազ. Հայաստանից եւ 5 հազ. Գերմանիայից»:

Այս հանգանակված գումարները Միացյալ հայկական ֆոնդը, համագործակցելով «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հետ, կարողացավ գնել եւ դեկտեմբերի 1-ից սկսած Հայաստան հասցնել 22.600 տ. մազութ եւ դիզելային վառելիք: Բացի դրանից, 28.000 տ մազութ փոխ առնվեց Հայաստանի պետական պաշարներից եւ հատկացվեց վառելանյութի Ձմեռ ծրագրին:

Այսպիսով, մինչեւ փետրվարի սկիզբը 50.600 տ վառելանյութ է հայթայթվել, որպեսզի հանրապետության 20 քաղաքների բնակչության միջին հաշվով 60 տոկոսը ապահովվի ջերմությամբ Կամիր, Վանաձոր, Աբովյան, Արտաշատ, Հոկտեմբերյան, Ջերմուկ, Սեւան, Սիսիան, Մասիս, Եղեգնաձոր, Վայք, Գորիս, Կապան, Մեղրի, Հրազդան, Նոր Հաճըն, Վեդի, Աշտարակ եւ Կամո: Երեւանում ջեռուցվում է բնակելի շենքերի 15 տոկոսը:

Վառելանյութի համաձայնագրերի բանակցությունները եւ փոխադրության կարգադրությունները համաձայնեցվում են «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի եւ Միացյալ հայկական ֆոնդի կողմից: Վերջինը վճարումները կատարում է ուղղակի վառելանյութ վաճառողների վառելանյութը Հայաստան հասնելուց հետո միայն:

Վառելանյութի բաշխումը եւ գործածությունը վերահսկում են երեք առանձին մարմիններ. նախագահի վերահսկողության բաժանմունքը, «Հայաստան» հիմնադրամի պատասխանատուները եւ Հայաստանում գործող բարեգործական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից բաղկացած հատուկ հանձնախումբը: Բացի այդ, վարձվել է նորվեգական մի ընկերություն, որը պետք է ստուգի Հայաստան հասած վառելանյութի քանակն ու որակը:

ՍՊԻՏԱԿ

Ջրաշենը չի հավատում խոստումների

ՍՊԻՏԱԿ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ: Ջրաշենը Սպիտակի շրջանի ամենախոշոր գյուղն է: Այն հիմնադրվել է 1828-29 թթ. Արեւմտյան Հայաստանի Տարոնից եւ Մուշից գաղթած մի քանի ընտանիքների կողմից: Այսօր գյուղն ունի 4000 բնակիչ: Այն երկրաշարժից առավել շատ տուժած գյուղերից մեկն է: Ջրաշենում ապրող 850 ընտանիքներից առ այսօր միայն 93-ն են ապահովված հիմնական բնակարաններով, մյուսները ապրում են ժամանակավոր ինքնաշեն վագոն-տնակներում՝ «գերմանական» թաղամասում: Ժամանակավոր տնակներում են գործում դպրոցը, մշակույթի տունը, գյուղխորհուրդը, մթերային խանութը, վագոնտնակներում՝ բուժման կենտրոնը, գրադարանը, կապի բաժանմունքը, շրջխնայբանկի բաժանմունքը, վարսավիրանոցը եւ այլն:

Անցյալ տարի հանձնվել են ընդամենը 22 շենք: Ընթացքի մեջ են 18 բնակելիներ եւ 492 աշակերտական տեղով դպրոցը, որոնք կազմում են գյուղի վերականգնման 5 տարի առաջ նախատեսված աշխատանքների միայն 30 տոկոսը: Վերջինիս, ինչպես նաեւ 65 բնակելիների շահագործումը պետք է իրականացվեր անցյալ տարի, որը չկայացավ Սարատովի եւ Ջրաշենի շինարարական կազմակերպությունների շինարարների պատճառով:

Պետական ֆինանսավորում չլինելու պատճառով, անորոշ ժամանակով դադարեցված են մանկապարտեզի, գյուղխորհրդի, կարի ֆաբրիկայի, առեւտրի շենքի, կապի բաժանմունքի, համբուժարանի, ճաշարանի եւ անասնագոմերի շինարարական աշխատանքները: Դադարեցվել են նաեւ գյուղի արտաքին ջրի եւ գազամատակարարման ցանցերի կառուցման աշխատանքները: Իսկ նախատեսված 15 կիլոմետրանոց երկարությամբ ջրատարի կառուցումը չի էլ սկսվել: Համընդհանուր ճգնաժամային պայմաններում, երբ ողջ հանրապետությունը կարծես վերածվել է ներկա առեւտրի գոտու, կրկնակի աղետի է վերածված երկրաշարժի գոտին: Պետական հոգածությունը գոնե աղետի գոտում նկատելի լինի, գոնե ավարտի հասցվեն կիսակառույցները: Սակայն ջրաշենցիները վաղուց արդեն համոզվել են՝ մարդասիրական օգնության բաշխումը կատարվում է ցածր մակարդակով:

Ջրաշենցու միակ հույսը սեփականաշնորհված հողակտորն է, որից ստացված մթերքների վաճառքով հազիվ է կարողանում հոգալ իր առօրյա հոգսերը: ■

Ուղղում: «Ազգի» փետրվարի 22-ի համարում «Կառավարական որոշումը արհամարհվա՞ծ» հոդվածում մեջ սպրդել է սխալ: Վերջին պարբերության 15-րդ տողը պետք է կարդալ «է ընդունել վերասեփականաշնորհել», այսինքն, ՀՀ կառավարության ագրարային ռեֆորմի եւ սեփականաշնորհման կենտրոնական գերատեսչության նախագահությունը որոշել է ընդունել ոչ թե Ջրաշենի անասնապահական համալիրի ու մյուս հիմնական միջոցների սեփականաշնորհման, այլ վերասեփականաշնորհման վերաբերյալ:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառատեսակը ՊՕՂԷՍ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 596-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ՄԱՆ
«ԱՐՄԻՆՖՕ» ՍՊԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7-8852-281425,
ֆաքս 7-8852-285082
E-MAIL INTERNET: ROOT.
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԵՐԵՎԱՆ

Քերոլայն Քոկս. Ալիեւի այցը չի նսեմացնի Տեր-Պետրոսյանի հաջողությունները

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Մոտ 42 տոննա բեռ՝ դեղորայք, բուժսարքավորումներ, 2 շտապօգնության մեքենա. այս անգամ այսպիսի օգնություն էր բերել Հայաստան եւ Լեռնային Ղարաբաղ Մեծ Բրիտանիայից խորհրդարանի լորդերի պալատի փոխխոսնակ Քերոլայն Քոկսը, որն իր 18-րդ այցն ամփոփելով, հայտարարեց, թե Քրիստոնեական համերաշխության միջազգային կազմակերպության աջակցությամբ կցա-ռունակի Ղարաբաղի ժողովրդին ցույց տալ մարդասիրական օգնություն:

Մինչ Հայաստան գալը, լեդի Քոկսը բրիտանական խորհրդարանում բարձրացրե՞լ է անգլիական մամուլում հրապարակված Ադրբեջանին զենք ու վարձկաններ մատակարարելու հարցը: Նրան պատասխանել են, որ այդ հարցը քննարկվում է, բայց նաեւ չեն ժխտել, թե այս փուլում նման բան է կատարվում:

Քերոլայն Քոկսը հաստատում է ներկայացրել նաեւ Պակիստանում 300 դոլլարով վարձվող աֆղանների կառավ[illegible]: Նա նաեւ բրիտանական կառավարության առաջ [illegible] է բարձրացրել, որպեսզի հավաստիացնեն, որ անհատական պայմանագրերի ձեւով Մեծ Բրիտանիայից Ադրբեջան ուղարկվող ֆինանսները չօգտագործվեն (հատկապես «Բրիթիշ Փետրոլիումի») զենք ու զինամթերք գնելու նպատակով:

Պատասխանելով մեր հարցին, թե արդյոք Հեյդար Ալիեւի ներկա այցը Լոնդոն չի՞ նսեմացնի նախագահ Տեր-Պետրոսյանի Բրիտանիա այցելության ժամանակ ունեցած որոշակի դրական տեղաշարժերը, լեդի Քոկսը նախ հավաստեց, թե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մի շարք հաջողություններ ունեցավ իր լոնդոնյան այցի ընթացքում: «Ես հասկացա, որ Մեծ Բրիտանիան այսուհետեւ համակրանքով կվերաբերվի Հայաստանի դիմումներին՝ անդամակցելու այս կամ այն միջազգային կազմակերպությանը (Միջազգային բանկին կամ Միջազգային արժութային ֆոնդին): Եւ երբ մինչեւ հիմա Բրիտանիան ունեցել է այն դիրքորոշումը, թե Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում է, ապա ըստ լեդի Քոկսի, այժմ համակրանքով կվերաբերվի Ղարաբաղի խնդրի լուծման երկփուլ ընթացքին. նախ, հրադադար, իսկ հետո քաղաքական բանակցություններ:

Նրա կարծիքով, Բրիտանիան ավելի մեծ ակտիվությամբ կմասնակցի ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի աշխատանքներին:

Մյուս կողմից, անդրադառնալով Ալիեւի հարցին, Քերոլայն Քոկսը ասաց. «Հույս ունեմ, թե Ալիեւի այցով ի դերեւ չեն լինի Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այցի դրական արդյունքները»: Նրա ասելով, Բրիտանիան կօգտվի Ալիեւի այցից եւ կփորձի նրան համոզել, որպեսզի վերջինս դադարեցնի Ղարաբաղի հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելու քաղաքականությունը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ այս օրերին հայերի համակիրները Լոնդոնում բողոքի ցույցեր են կազմակերպել «Բրիթիշ Փետրոլիումի» գրասենյակի առաջ:

Թե ինչպիսի քաղաքական գնահատական է ստանում Լոնդոնում լեդի Քոկսի կատարած մարդասիրական առաքելությունը, տարբեր գնահատականներ են տրվում: Երբեմն նույնիսկ կասկածի տակ է առնվում նմանատիպ օգնությունների արդյունավետությունը: Լեդի Քոկսը փորձում է հավասարակշռել իր աշխատանքը եւ դրամ է հավաքում նաեւ Ամերիկյան միջազգային բժշկական կազմակերպության համար, իր հերթին օգնում է Ադրբեջանի տուժածներին:

«Մենք փորձում ենք օգնել երկու կողմերի բռնագաղթվածներին, բայց ավելին է արվում Ղարաբաղի ժողովրդի համար, քանի որ նախ եւ առաջ ոտնահարվում են ղարաբաղցիների մարդկային իրավունքները», ասաց Քերոլայն Քոկսը:

[illegible]

Սիսիանի շրջանը 300 տոննա ալյուր պակաս է ստացել

ՍԻՍԻԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Սիսիանի շրջանի գործկոմի նախագահ Սամվել Սահակյանը հայտնեց, որ սահմանամերձ այս շրջանը նոյեմբերից փետրվար ժամանակահատվածում բնակչությանը կտրոնների հիման վրա նորմավորված քանակով ապահովելու համար կենտրոնացված ֆոնդերից 300 տ ալյուր պակաս է ստացել: Շրջանը օրական ստանում է 9 տ, այսինքն ավելի քան մեկ ամսվա ալյուր շրջանը չի ստացել: Էներգակիրների եղած պաշարը բավարարում է միայն կենսական անհրաժեշտության օբյեկտների կենսագործունեության համար: Ձյան առատ տեղումները տրանսպորտային հաղորդակցությունից զրկել են գյուղերը շրջկենտրոնից եւ այլ շրջաններից: Սննդային նշանակության սպառողական ապրանքների շուկան գործնականում բացակայում է: Արդյունաբերական ապրանքների գները մայրաքաղաքի համեմատ 1,5 անգամ բարձր են:

Բնակելի տները վերականգնվում են

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ մայրաքաղաքում շարունակվում է հրթիռահրետակոծությունից եւ ադրբեջանական օդուժի հարձակումներից տուժած բնակելի տների վերականգնումը: ԼՂՀ մամուլի եւ լրատվության վարչությունը, վկայակոչելով Ստեփանակերտի քաղաքապետարանը, հաղորդում է, որ ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության ողջ ընթացքում վնասվել է շուրջ 200 պետական եւ 700 սեփական բնակելի տուն: Փետրվարի երկրորդ կեսի դրությամբ, վերականգնողական աշխատանքներն ավարտվել են, փաստորեն, 107 պետական եւ 20 սեփական, մասնավոր հատվածի եւս 68 տների վերականգնումը մոտենում է ավարտին: Ըստ քաղաքի ադմինիստրացիայի ներկայացուցչի, վերականգնողական աշխատանքների դանդաղ տեմպերի հիմնական պատճառը շինանյութերի բացակայությունն է եւ ԼՂՀ տրանսպորտա-տնտեսական դաժան շրջափակումը, թեեւ բերված տվյալները շրջափակման մեջ գտնվող հանրապետության համար այնքան էլ վատ ցուցանիշներ չեն:

Օգնում է Ֆրանսահայ բժիշկների միությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ առողջապահության նախարարությունից տեղեկացրեցին, որ փետրվարի 22-ին Մարսել քաղաքի Ֆրանսահայ բժիշկների միության կողմից Հայաստան է բերվել 38 տոննա դեղորայք եւ մանկական սնունդ: Մարդասիրական օգնության բաշխումը կատարվելու է Միության ներկայացուցիչների կողմից եւ տրվելու է Երեւան քաղաքի առավել կարիքավոր բուժհիմնարկներին եւ մանկական հիվանդանոցներին:

ՍՊԻՏԱԿ

Ջրաշենը չի հավատում խոստումների

ՍՊԻՏԱԿ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ: Ջրաշենը Սպիտակի շրջանի ամենախոշոր գյուղն է: Այն հիմնադրվել է 1828-29 թթ. Արեւմտյան Հայաստանի Տարոնից եւ Մուշից գաղթած մի քանի ընտանիքների կողմից: Այսօր գյուղն ունի 4000 բնակիչ: Այն երկրաշարժից առավել շատ տուժած գյուղերից մեկն է: Ջրաշենում ապրող 850 ընտանիքներից առ այսօր միայն 93-ն են ապահովված հիմնական բնակարաններով, մյուսները ապրում են ժամանակավոր ինքնաշեն վագոն-տնակներում «գերմանական» թաղամասում: Ժամանակավոր տնակներում են գործում դպրոցը, մշակույթի տունը, գյուղխորհուրդը, մթերային խանութը, վագոնտնակներում՝ բուժման կենտրոնը, գրադարանը, կապի բաժանմունքը, շրջխնայբանկի բաժանմունքը, վարսավիրանոցը եւ այլն:

Անցյալ տարի հանձնվել են ընդամենը 22 շենք: Ընթացքի մեջ են 18 բնակելիներ եւ 492 աշակերտական տեղով դպրոցը, որոնք կազմում են գյուղի վերականգնման 5 տարի առաջ նախատեսված աշխատանքների միայն 30 տոկոսը: Վերջինիս, ինչպես նաեւ 65 բնակելիների շահագործումը պետք է իրականացվեր անցյալ տարի, որը չկայացավ Սարատովի եւ Ջրաշենի շինարարական կազմակերպությունների շինարարների պատճառով:

Պետական ֆինանսավորում չլինելու պատճառով, անորոշ ժամանակով դադարեցված են մանկապարտեզի, գյուղխորհրդի, կաշի ֆաբրիկայի, առեւտրի շենքի, կապի բաժանմունքի, համաբուժարանի, ճաշարանի եւ անասնագոմերի շինարարական աշխատանքները: Դադարեցվել են նաեւ գյուղի արտաքին ջրի եւ գազամատակարարման ցանցերի կառուցման աշխատանքները: Իսկ նախատեսված 15 կիլոմետրանոց երկարությամբ ջրատարի կառուցումը չի էլ սկսվել: Համընդհանուր ճգնաժամի պայմաններում, երբ ողջ հանրապետությունը կարծես վերածվել է ներկա առեւտրի գոտու, կրկնակի աղետի է վերածված երկրաշարժի գոտին: Պետական հոգածությունը գոնե աղետի գոտում նկատելի լինի, գոնե ավարտի հասցվեն կիսակառույցները: Սակայն ջրաշենցիները վաղուց արդեն համոզվել են՝ մարդասիրական օգնության բաշխումը կատարվում է ցածր մակարդակով:

Ջրաշենցու միակ հույսը սեփականաշնորհված հողակտորն է, որից ստացված մթերքների վաճառքով հազիվ է կարողանում հոգալ իր առօրյա հոգսերը: ■

Ուղղում: «Ազգի» փետրվարի 22-ի համարում «Կառավարական որոշումը արհամարհվա՞ծ» հոդվածում մի սխալ է սպրդել: Վերջին պարբերության 15-րդ տողը պետք է կարդալ՝ «է բնույթով վերասեփականաշնորհման», այսինքն, ՀՀ կառավարության ագրարային ռեֆորմի եւ սեփականաշնորհման կենտրոնական պետհանձնաժողովի նախագահությունը որոշել է բնույթով ոչ թե Ջրաշենի անասնապահական ֆերմայի ու մյուս հիմնական միջոցների սեփականաշնորհման, այլ վերասեփականաշնորհման վերաբերյալ:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ սրբագրութիւնը ՊՕՂՈՍ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ
«ԱՐՄԻՆԱՓ» ԱՐԸ-ի համակարգչային կայանով
Հեռախոս 7 8852 281425,
Ֆաքս 7 8852 265082
E-MAIL INTERNET: ROOT.
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

ԻՐԱՎԱԿԱՆ

Ինչ կարելի է Զեւսին...

ԱՐՄԵՆ ԲՈՒՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Մեր թերթի նախորդ համարում տեղեկացրել էինք, որ Հայաստանի դատախազությունում հատուկ հանձնախումբ է ստեղծվել՝ ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանի հրապարակած փաստերը հետաքննելու նպատակով: Հանձնախմբի աշխատանքները համակարգելու է հանրապետության գլխավոր դատախազի տեղակալ Վլադիմիր Հովհաննիսյանը, որն, ի դեպ, տարակուսանք էր հայտնել Համբարձում Գալստյանի այն խոսքերի առթիվ, թե դատախազությունը խաղալիք է դարձել առանձին բարձրաստիճան պաշտոնյաների ձեռքին: Հիշեցնենք, որ նախկին քաղաքագլուխը պարզապես իր հիացմունքն էր հայտնել այն մտքի վերաբերյալ, թե սա «գրպանի դատախազություն» է: Ինչեւէ:

Հետաքրքիր է, որ ընդամենը մեկ շաբաթ առաջ հանրապետության բարձրագույն իշխանությունը՝ Գերագույն խորհուրդը փորձեց որոշում կայացնել հրապարակված փաստերն ուսումնասիրող հանձնաժողով ստեղծելու մասին, սակայն երկօրյա քննարկումներից հետո որոշումն այդպես էլ չընդունվեց: ՀՀՇ խմբակցությունն այն կարծիքին էր, թե այդ հարցով պետք է զբաղվեն բացառապես իրավապահ մարմինները: Հետաքրքիր է նաեւ, որ այն, ինչ չկարողացան անել ժողովրդի ընտրյալները՝ պատգամավորները, բավականին հեշտությամբ եւ առանց «հոգեբանական էֆեկտների» կատարվեց դատախազությունում: Ո՞վ է կանգնած այս ամենի թիկունքում, եւ ու՞մ ձեռքն է, որ այդպես հեշտությամբ կարողանում է մի կողմից խափանել խորհրդարանական հանձնաժողովի ստեղծումը, մյուս կողմից նման հանձնաժողով ստեղծել դատախազությունում: Եւ արդյոք ի՞նչ լիազորություններով է օժտված ստեղծված հանձնաժողովը:

Ի դեպ՝ լիազորությունների մասին: Այլ, վստահության արժանի աղբյուրներից հայտնի դարձավ, որ մեկ շաբաթ առաջ հանրապետության գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանը իր տեղակալների միջեւ պարտականությունների վերաբաշխում է կատարել եւ առաջին տեղակալին զրկել ձերբակալության թույլտվություն տալու իրավունքից: Մինչդեռ նման իրավունք ունեն նույնիսկ շրջանային դատախազները: Ինչ է սա, օրենքի խախտու՞մ, թե պարզապես ստեղծված հանձնաժողովի աշխատանքի բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու փորձ: Եւ եթե դա այդպես է, ապա նշանակու՞մ է արդյոք, որ հանձնաժողովն իրավասու է կասեցնել հրապարակված փաստերում հիշատակվող անձանց, այդ թվում՝ բարձրաստիճան պաշտոնյաների գործունեությունը: ■

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՌՔ

Ձմեռ ծրագիրը շարունակվում է իրագործվել

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ: Հայաստանի 20 քաղաքների բնակիչները դեկտեմբերի սկզբից ի վեր ջերմություն են ստանում Ձմեռ ծրագրի շնորհիվ, որը նախաձեռնված էր Միացյալ հայկական ֆոնդի (United Armenian Fund) եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից՝ զանազան երկրների տեղական «Armenia Fund» կազմակերպությունների մասնակցությամբ:

Միացյալ հայկական ֆոնդի Լոս Անջելեսի գրասենյակից հայտնի դարձավ, որ այս ծրագիրը սկիզբ առավ նոյեմբեր ամսին, 7 մլն. դոլլարի համասփյուռքյան դրամահավաքի մի հայտարարությամբ: Միացյալ հայկական ֆոնդի անդամ Լինսի հիմնարկը խոստացավ եռապատկել այդ գումարը՝ նվիրելով հավելյալ 14 մլն. դոլլար՝ հանգանակված գումարը վերածելով 21 մլն. դոլլարի:

«Ուրախ եմ հայտնելու, որ 7 մլն. դոլլար հանգանակելու ծրագիրը հաջողությամբ պսակվեց, ասաց Միացյալ հայկական ֆոնդի տնօրեն Հարութ Սասունյանը: 4,2 մլն. դոլլար նվիրեց ամերիկահայությունը, 1,3 մլն. հանգանակվեց Արգենտինայից, 500 հազ. դոլլար Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ից, 300 հազ. դոլլար Բրազիլիայից, 207 հազ. դոլլար Անգլիայից, 180 հազ. դոլլար Կանադայից, 147 հազար. դոլլար Ֆրանսիայից, 92 հազ. դոլլար Վենեսուելայից, 87 հազ. դոլլար Ավստրալիայից, 65 հազ. Շվեյցարիայից, 12 հազ. Ուրուգվայից, 11 հազ. Հայաստանից եւ 5 հազ. Գերմանիայից»:

Այս հանգանակված գումարները Միացյալ հայկական ֆոնդը, համագործակցելով «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հետ, կարողացավ գնել եւ դեկտեմբերի 1-ից սկսած Հայաստան հասցնել 22.600 տ. մազութ եւ դիզելային վառելիք: Բացի դրանից, 28.000 տ մազութ փոխ առնվեց Հայաստանի պետական պաշարներից եւ հատկացվեց վառելանյութի Ձմեռ ծրագրին:

Այսպիսով, մինչեւ փետրվարի սկիզբը 50.600 տ վառելանյութ է հայթայթվել, որպեսզի հանրապետության 20 քաղաքների բնակչության միջին հաշվով 60 տոկոսը ապահովվի ջերմությամբ՝ Կումայրի, Վանաձոր, Աբովյան, Արտաշատ, Հոկտեմբերյան, Ջերմուկ, Սեւան, Սիսիան, Մասիս, Եղեգնաձոր, Վայք, Գորիս, Կապան, Մեղրի, Հրազդան, Նոր Հաճըն, Վեդի, Աշոցք եւ Կամո: Երեւանում ջեռուցվում է բնակելի շենքերի 15 տոկոսը:

Վառելանյութի համաձայնագրերի բանակցությունները եւ փոխադրության կարգադրությունները համաձայնեցվում են «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի եւ Միացյալ հայկական ֆոնդի կողմից: Վերջին վճարումները կատարում է ուղղակի վառելանյութ վաճառողների վառելանյութը Հայաստան հասնելուց հետո միայն:

Վառելանյութի բաշխումը եւ գործածությունը վերահսկում են երեք առանձին մարմիններ. նախագահի վերահսկողության բաժանմունքը, «Հայաստան» հիմնադրամի պաշտոնեությունը եւ Հայաստանում գործող բարեգործական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից բաղկացած հատուկ հանձնախումբը: Բացի այդ, վարձվել է նիդերլանդական մի ընկերություն, որը պետք է ստուգի Հայաստան հասած վառելանյութի քանակն ու որակը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍ

Չեչնիան մղձավանջի մեջ

Ռուս-չեչենական սահմանի ռուսաստանյան հատվածում տպավորությունն այն է, որ պատերազմը մոտալուտ է։ Ռուս զինվորները մարտական վիճակում են։ Խրամատները պատրաստ են։ Ծանր հրետանին՝ տեղակայված։ Մեզ մանրամասն ստուգելուց հետո, հրամայում են անմիջապես հեռանալ տեղանքից։ Սահմանի հակառակ կողմում տեսարանը բոլորովին տարբեր է։ Միայն մի հոգի է երեւում զինվորական հագուստով, բայց անզեն։ «Մենք մտադիր չենք Ռուսաստանի վրա հարձակվել, բացատրում է Ռուսլանը՝ մեր վարորդը, բայց ռուսները ցանկանում են զավթել Չեչնիան»։
Կովկասյան այս երկիրը, որ Խորհրդային Միության փլուզումից հետո Մոսկվայի հետ տարաձայնությունների մեջ է, ապրում է օրեցօր ահագնացող ռուսական գրավման մղձավանջի մեջ։

ՎԻԳԵՆ ՉԹՐՅԱՆ

Ընդդիմության երկու դար

Մենք անցանք երկրի հյուսիսային Վերթերեքյան շրջանի միջով, որը գտնվում է ընդդիմադիրների հսկողության տակ, նախքան նախագահ Ջոհար Դուդաեւի նստավայր մայրաքաղաք Գրոզնի հասնելը։ Զարմանալիորեն ոչ առաջին վայրում, ոչ էլ երկրորդում մենք չհանդիպեցինք տանկերի, զինված մարտիկների կամ ստուգման կետերի։ Ասում եմ զարմանալիորեն, որովհետեւ Ռուսաստանում անընդհատ կրկնում էին, որ Չեչնիան վտանգավոր վայր է եւ գտնվում է քաոսային վիճակի մեջ։ Չեչեններին մեղադրում էին ռուսական քաղաքներում մաֆիայի եւ ավազակների շարքերում լինելու համար։ Մտածողության նման ստերեոտիպերն ստիպում են մեզ այն եզրակացության անգել, որ ռուսական ներխուժումը անհրաժեշտ է ոչ միայն Չեչնիայում կարգուկանոն հաստատելու, այլ նաեւ ռուսական քաղաքներում հանցագործության դեմ պայքարելու համար։ Անցյալ դեկտեմբերին, Վլադիկավկազ այցելելու օրերին, նախագահ Ելցինը հայտարարեց, որ Չեչնիայի երկաթգծերում դրությունն անվերահսկելի է դարձել, եւ սպառնաց ռուսական զորքեր ուղարկել այնտեղ։ Մեղադրանքն անհիմն չէր։ Ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն, միայն նոյեմբեր ամսին դեպի Բաքու ուղեւորվող 700 վագոններ կողոպտվել են Չեչնիայի տարածքով անցնելիս։ Պաշտոնական մարմինները Չեչնիայում պնդում են, որ այդ դեպքերից հետո նրանք ամենալավ զորամիավորումներն են ուղարկել երկաթգծերը պահպանելու համար, եւ դրությունը բարելավվել է։ Բայց դրանով Մոսկվայի եւ Գրոզնիի միջեւ տարաձայնությունները չեն ավարտվում։

Արդեն երկու դար է, ինչ Չեչնիան դարձել է Հյուսիսային Կովկասում հակառուսական տրամադրությունների օրրանը։ 1785–1791 թվերին Մանսուր Ուշուրմա անունով հրամանատարը չեչեններին առաջնորդել է կռվելու ցարական բանակի դեմ։ 19-րդ դարում լեգենդար հերոս Իմամ Շամիլը հյուսիսային կովկասցիների, առավելապես՝ չեչենների գլուխն անցած 25 տարի շարունակ սրբազան պատերազմ է մղել ռուսների դեմ։ Տոլստոյն իր «Կազակները» վիպակում պատմում է չեչենների համառ դիմադրության մասին, իսկ «Հաջի Մուրադում» նկարագրում է այն դաժան ճնշումները, որոնց ենթարկվել են նրանք։ Իմամ Շամիլի պարտությունից հետո, հարյուր հազարավոր հյուսիսային կովկասցիներ աքսորվել են Օսմանյան կայսրություն։ Նրանց հետնորդներին դեռ մինչեւ օրս էլ կարելի է հանդիպել Հորդանանում, Սիրիայում կամ Թուրքիայում։ Նրանց սովորաբար կոչում են հավաքական չերքեզներ անունով։

Բայց չեչենների մեջ ավելի թարմ հիշողություններ էլ կան։ 1944-ին, երկրորդ համաշխարհայինի օրերին, չեչենները, «պատժված» մյուս ժողովուրդների հետ, Ստալինի կողմից աքսորվեցին Ղազախստան եւ Սիբիր, որտեղ 13 տարի ապրեցին համակենտրոնացման ճամբարներում։ Ներում ստանալուց հետո նրանք վերադարձան հայրենիք, եւ վերակազմավորվեց Չեչենա-Ինգուշական Ինքնավար Հանրապետությունը, որը գոյություն էր ունեցել 1936–1944 թթ.։ Չեչեններն ու ինգուշները ծագումնաբանական տեսակետից ցեղակիցներ են, դավանում են միեւնույն սուննի մահմեդականությունը եւ խոսում են միեւնույն լեզվի տարբեր բարբառներով։ Նրանց կոչում են ընդհանուր «վայնախ» անունով։ 1992-ի մարտին Չեչնիան հռչակեց իր անկախությունը, բայց ինգուշները, հույս ունենալով, որ ռուսները կօգնեն իրենց Հյուսիսային Օսիայից որոշ տարածքներ հետ վերցնելու, հավատարիմ են մնացել Ռուսաստանին։ Անջատվելով չեչեններից, նրանք էլ իրենց հանրապետությունն են ստեղծել՝ վերականգնելով 1934-ի սահմանները։ Բայց տեսնելով, որ ռուսները օս-ինգուշական հակամարտության մեջ օսերին են պաշտպանում, նրանք դարձյալ փորձում են մերձենալ չեչենների հետ։

«Ռուսաստանը նույնպիսի հզոր կայսրություն է, ինչպիսին էր Խորհրդային Միությունը», ասում է Ալի Միխրեւը՝ Չեչնիայի արտգործնախարարությունից։ Քանի որ ռուսները չեն պատրաստվում ճանաչել դաշնությունից դուրս գալու իր անդամների իրավունքները, Ռուսաստանի անկումն անկախություն ձեռք բերելու այն միակ հույսն է, որ մնացել է չեչեններին։ Չնայած նրանք հրաժարվեցին մասնակցել ռուսաստանյան խորհրդարանի 1993 թվի դեկտեմբերյան ընտրություններին, Ռուսաստանի սահմանադրությամբ Չեչնիան համարվում է դաշնության կազմում եւ ռուսական ընտրական կենտրոնական կոմիտեն մինչեւ մարտի 13-ը ժամկետ է տվել Չեչնիային, որ իր տարածքում անցկացնի «բաց թողնված» ընտրությունները։ Չեչենները առայժմ մերժում են կատարել այդ։

Ներքին հակասությունները

Երբ 1991 թվի հոկտեմբերի 27-ին Ջոհար Դուդաեւն ընտրվեց Չեչնիայի նախագահ, Ելցինը զորք ուղարկեց ճնշելու «ոչ պաշտոնական» ընտրությունները։ Հազարավոր զինված չեչեններ, Գրոզնիի կենտրոնում հավաքվելով, պաշտպանեցին Դուդաեւին եւ ռուսական զորքերից պահանջեցին դուրս գալ իրենց երկրից։ Դուդաեւը, որ զորավարի աստիճանով ռազմավարական ռմբակոծիչների օդաչու է եղել կարմիր բանակում, մինչ այդ երբեք այդքան ժողովրդականություն չէր վայելել։

Որոշ ժամանակ անց, սակայն, սկզբնական շրջանի ոգեւորությունը նվազեց։ Ռուսաստանի կողմից տնտեսական եւ ֆինանսական շրջափակումը պատճառ դարձավ երկրում կենսամակարդակի զգալի վատացման։ Հիմնարկների ծառայողները ամիսներ պետք է սպասեն աշխատավարձ ստանալու համար, իսկ թոշակառուները, որոնք ոչինչ չեն անում, ստիպված դուրս են եկել փողոցները՝ մուրացկանությամբ զբաղվելու։ Միեւնույն ժամանակ, նրանք, ովքեր պաշտոնական ծառայություններում են եւ գործարար շրջանակներում, տեր են դառնում աներեւակայելի չափերի հասնող հարստությունների։ Դրա վառ ապացույցն են Գրոզնիի փողոցներում երթեւեկող արտասահմանյան գերազիական ավտոմեքենաներն ու ամրոցներ հիշեցնող սեփական տները, որոնք այժմ կառուցվում են։

Դուդաեւի մոտիկ աշխատակիցներից շատերն սկսել են հակառակվել նրան։ Ընդդիմադիրները նրան քննադատում են ռուսների նկատմամբ չափազանց «կարծր» քաղաքականություն վարելու համար, եւ պնդում են, որ Չեչնիան պետք է ձեռք բերի առավելագույն իշխանություն, բայց մնա Ռուսաստանի Դաշնության կազմում։ Դուդաեւի կողմնակիցները, իրենց հերթին, մեղադրում են ընդդիմադիր կողմին Մոսկվայի շահերը պաշտպանելու եւ ազգային ազատագրական պայքարը թուլացնելու համար։ 1993 թվի ապրիլի 17-ին Դուդաեւը ցրեց խորհրդարանը, որտեղ մեծամասնություն էին կազմում ընդդիմադիրները։ Վերջիններս 50 օր շարունակ ցույցեր կազմակերպեցին։ Այդտեղ կատարվածի սցենարը շատ նման էր մի քանի ամիս անց Մոսկվայում տեղի ունեցած Ելցին-Խասբուլատով հակամարտության սցենարին։ Ընդդիմադիր կողմը պահանջում էր Դուդաեւի հրաժարականը եւ պատրաստվում էր անցկացնել հանրաքվե։ Ցույցերն ավարտվեցին այն բանից հետո, երբ նախագահի զորքերը Գրոզնիում հրո ճարակ դարձրին գլխավոր ոստիկանատունը, որն ընդդիմադիրների շտաբ-կայանն էր։

Դուդաեւը, որը նախագահի պաշտոնին առընթեր, երկրի վարչապետն է նաեւ ու բանակի ընդհանուր հրամանատարը, երկրորդ մեծ փորձությանը ենթարկվեց դեկտեմբերին, երբ Խամզատ Խանկարով անունով բանակի նախկին հրամանատարը եւ Շամիլ Բասաեւը՝ Աբխազիայում կռվող չեչեն զորքերի հրամանատարը, հարյուրավոր զինված մարտիկներ մտցրին Գրոզնի եւ երկու օրվա ընթացքում (16-ին եւ 17-ին) քաղաքացիական պատերազմի սպառնալիք ստեղծեցին քաղաքում։ Նրանց պահանջները երեքն էին. Դուդաեւի հրաժարականը, պաշտպանության նախարարության ստեղծումը եւ Աղամ Ալբակովի նշանակումը վարչապետ։ Վերջինս Գրոզնիում նավթարդյունաբերական ընկերության տնօրենն է։ Ընդհարումներ տեղի չունեցան եւ բանակցություններն սկսվեցին, բայց ոչ մի արդյունքի չհասան։ Այժմ ընդդիմադիր կուսակցություններն արգելված են եւ նրանց հրատարակությունները դադարեցված։ Բայց Չեչնիան բոլորովին էլ չվերածվեց այսպես կոչված «ոստիկանական պետության», պարզապես որովհետեւ այնտեղ դեռեւս չկան նման իշխանության համապատասխան կառույցներ։

Նավթը՝ հրապուրիչ ու կործանիչ

Մի քանի տարի առաջ երեւի չեչենները կարծում էին, թե անկախությունը նրանց կյանքի մակարդակի հսկայական բարեփոխումներ կբերի։ Երկիրը շատ վաղուց՝ նավթարդյունաբերական հայտնի կենտրոն է։ Բայց մինչեւ այժմ նավթը միայն անախորժություններ է պարգեւել նրանց։ Քաղաքից դուրս շրջագայելով կարելի է տեսնել, որ 10 նավթահան պոմպերից մեկ կամ երկուսն են միայն աշխատում։ Սարքավորումները մաշված են։ Տարիներ շարունակ անտեսվել են մթնոլորտի մաքրության հարցերը։ Նավթահորերը դատարկվել են, առանց հետագայում ջրով լցվելու։ Որպես հետեւանք այդ տարածքներն սկսել են նստել՝ սպառնալով խորտակել շրջակա գյուղերը։

Հակառակ Ռուսաստանի շրջափակմանը, նախկին Արեւմտյան Եվրոպա արտահանվելիք մեծ քանակությամբ նավթ Չեչնիայից դուրս է գալիս դեպի Նովոռոսիյսկի զտարանները։ Նավթի եկամուտներին տիրանալը այստեղ իշխանության համար պայքարի հիմնական գործոն է։ Ընդդիմադիր կողմը գտնում է, որ Դուդաեւն իր գործընկերների միջեւ է բաժանում ստացված ամբողջ գումարը։ Այդ առնչությամբ նույնիսկ սպանություններ են տեղի ունեցել 1993-ի ընթացքում։ Ռուսական «Էքսպրես խրոնիկա» թերթի թղթակիցը, որ այդ հարցն էր քննում այնտեղ, եւ նավթարդյունաբերության նախարարի տեղակալը եղել են զոհերի թվում։

Իսլամի դերը

Ստալինի օրոք Չեչնիայում ավերվել են բոլոր մզկիթները։ Բայց մինչեւ օրս կանգուն է մնացել եւ գործում է Գրոզնիի ռուսական ուղղափառ եկեղեցին։ Մահմեդականությունը, որը մեծ դեր է խաղացել անցյալում հակառուսական տրամադրությունների հարցում, նոր ուժով վերստին է ներթափանցել այնտեղ։ Ազգային դրոշը կանաչ ֆոնով է, որը մահմեդականության խորհրդանշական գույնն է։ Այժմ յուրաքանչյուր գյուղում կարելի է տեսնել նոր կառուցվող կամ վերջերս ավերված մզկիթներ։ Մահմեդականությունն իր կարեւոր դերն ունի նաեւ արտաքին հարաբերությունների գործում։ Հունվարի 24-ին Անկարայում պաշտոնապես բացվել է չեչնիական ներկայացուցչությունը։ Դուդաեւն ինքը կանոնավոր այցելություններով հաճախ է լինում արաբական երկրներում, փորձելով Ռուսաստանի հետ խզված հարաբերությունների փոխարեն հաստատել նորերը մահմեդական աշխարհում։

Չնայած դժվար է Գրոզնի հասնելը նախկին Խորհրդային Միության մայրաքաղաքներից, կանոնավոր թռիչքներ գործում են Գրոզնիի եւ Ստամբուլի, ինչպես նաեւ Դուբայի միջեւ։

Ազգայնամոլական գաղափարների վերազարթնումը Չեչնիայում անհանգստացնում է տեղի ռուսալեզու բնակչությանը։ Վերջին մի քանի տարիների ընթացքում 200 հազար ռուսներ (այսինքն ընդհանուր թվի կեսը) հեռացել են երկրից։ Մոսկվան չեչեններին մեղադրում է փոքրամասնությունների հանդեպ վատ վերաբերվելու համար։ Բայց չեչեն պաշտոնական մի անձնավորություն գտնում է, որ հենց Մոսկվայում է, որ հոկտեմբերից ի վեր հազարավոր կովկասցիներ ձերբակալվել եւ արտաքսվել են Մոսկվայի քաղխորհրդի իմացությամբ։

Չեչնիայում, նա պնդում է, դրությունն այլ է։ Փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները երկրից հեռանում են պարզապես տնտեսական դժվարությունների, շրջափակման, անապահովության պատճառներով, չնայած իշխանությունները ցանկանում են, որ նրանք մնան։ ■

ԵՐԵՎԱՆԻ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹԻ «ԳԱԼԻՔ» ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԸ
հրավիրում է սովորելու ինստիտուտի նախապատրաստական բաժնում

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ...
ֆակուլտետի դիմորդները բուհական ծրագրով ընդունելության քննությունների կնախապատրաստվեն հայոց լեզվից, հայոց պատմությունից եւ օտար լեզվից։

ՄԵՆԵՋՄԵՆԹԻ...
ֆակուլտետի դիմորդները՝ հայոց լեզվից, մաթեմատիկայից եւ օտար լեզվից։

Պարապմունքները կվարեն ինստիտուտի որակյալ դասախոսները։ Ընդունելությունը կատարվում է հարցազրույցով։ Ընդունվել կարող են միջնակարգ եւ միջնակարգ մասնագիտական կրթություն ունեցող անձինք, ինչպես նաեւ միջնակարգ դպրոցների ավարտական դասարանների աշակերտները։ Ավարտական քննությունները դրական գնահատականներով հանձնած դիմորդներն առանց մրցույթի կընդունվեն համապատասխան ֆակուլտետի առաջին կուրս։

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը
- դիմում
- կրթության վկայական (իսկականը)
- տեղեկանք առողջության մասին (Ու-86 ձեւ)
- 6 լուսանկար 3x4 չափսի։

Փաստաթղթերը ընդունվում են ամեն օր ժամը 11-ից 16-ը։
Պարապմունքները կսկսվեն մարտի 15-ից։
Ուսման վարձը հարյուր դոլլարին համարժեք հայկական դրամով։

Մեր հասցեն. Երեւան, Երվանդ Քոչարի 12/1, Նար-Դոսի անվ. թիվ 14 միջնակարգ դպրոց (մուտքը «Զորավար Անդրանիկ» կայարանի)։ Հեռ. 57-32-60, 55-58-78

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Չեխոսլովակիայում կոմունիստական վարչակարգի փլուզումից հետո Մոսկվայի դաշնակիցները վերջին փորձը ձեռնարկեցին, որ չեխոսլովակյան կողմին հաշտեցնեն Պրահայում լրագրողների միջազգային կազմակերպության գոյության հետ, որը ոչ մի անգամ չպաշտպանեց նախկին կորյուններ, տեղեկացումներ, համոզումներ: Երկու տարի առաջ ներքին գործերի նախարար Յան Լանգոշը կարգադրեց ԼՄԿ-ը վտարել երկրից «կոմունիստական վարչակարգի հետ համագործակցելու համար»: Այս հունվարին ԼՄԿ-ը իր գրասենյակը հանեց հին հիանալի շենքի դասից, որը վերականգնված նախափոխական բարեփոխումներից հետո ԼՄԿ-ի անդամների շարքերը, բաց էության, սահմանափակվում են արաբական աշխարհով եւ Լատինական Ամերիկայով: Սակայն սա այնքան էլ աղքատ կազմակերպություն չէ: Նրա կազմակերպած բանկետները հռչակվում են համաշխարհային մարդկանց: Միայն Պրահա-

ՊՐԱՀԱ

Վերացվում է ՊԱԿ-ի եւս մի բույնը՝ Լրագրողների միջազգային կազմակերպությունը

վարչակարգի օրոք հալածված չեխոսլովակյան գործընկերներին:

Միխայիլ Պոլտորանինը, Ռուսաստանի լրագրողների միության անունից աշխատում էր չեխոսլովակյան լրագրողների սինդիկատի ղեկավար [illegible]ուդոլֆ Զեմանին համոզել, որ ԼՄԿ-ը կփոխվի: Զեմանը վերջիվերջո ճկվեց. «Սակայն դա անհնարին է: Դա միեւնույն է, թե բարեփոխեք ՊԱԿ-ը»:

Պոլտորանինը ծիծաղեց. «Իրոք, որ դա անհնարին է: ՊԱԿ-ը բարեփոխում են արդեն երկրորդ անգամ, իսկ ԼՄԿ-ը նախկինի պես գոյություն ունի եւ մինչեւ հիմա դեռ Պրահայում է: Վաղուց անհետացել է չեխական մայրաքաղաքում տպագրվող «Խաղաղության եւ սոցիալիզմի պրոբլեմներ» ամսագիրը հրատարակչության եւ մեծաքիվ կազմի հետ միասին: Չկա այլեւս «Ինտերվիժենին»: Սակայն այն ժամանակների բեկորը՝ Լրագրողների միջազգային կազմակերպությունը մնացել է Պրահայի հենց կենտրոնում»:

Նա այստեղ է 1947 թվականից: ԼՄԿ-ը տասնամյակներով ՊԱԿ-ի եւ չեխոսլովակյան անվտանգության համար «տանիք» էր: 1991 թվականի օգոստոսից այդ կազմակերպության գործունեությունը Չեխոսլովակիայի տարածքում արգելվել էր: Սակայն կիրառվում էին բավականին նուրբ միջոցներ. առաջարկով նայում է Ստարոմեստյան հրապարակին: Սակայն բուն կազմակերպությունն իր տեղում է:

ԼՄԿ-ի գործկոմը դեռ անցյալ տարվա ամռանից հաստատեց շտաբ-կենտրոնատեղիի նոր վայր Մադրի-

դը: «Այո, մենք արդեն պատրաստված էինք մեկնել, ասում է ԼՄԿ-ի գլխավոր քարտուղար Ժերար Գաստինոն, սակայն մի ինչ բարդացավ»: Գլխավոր քարտուղարի խոսքով, ԼՄԿ-ը «ոսկյա Պրահայի» նկատմամբ տածում է առանձնահատուկ զգացմունքներ, եւ բացի դրանից, չեխական անձնակազմը այժմ է ընկնում ընդունակությամբ, ափսոս է նրան կորցնելը:

Արեւելյան Եվրոպայում հեղա-

յում ԼՄԿ համար աշխատում էին մի քանի եկամտաբեր ձեռնարկություններ՝ Տեխնիկական տպարանը, Կոնֆերանսների սպասարկման ընկերությունը, ԼՄԿ-ի միջնակայքը, տպարանները, տուրիստական ընկերությունը, ռեստորանը: Այսօր ԼՄԿ-ի տրամադրության տակ է մնում ամառանոց-պանսիոնատը:

Այնուամենայնիվ Պրահայից անհրաժեշտ է հեռանալ: Միաժամանակ դադարեցվում է սոցիալիստական համակարգի եւս երկու վերապրուկների՝ Արհմիությունների միջազգային դաշնության եւ Ուսանողների միջազգային միության կենսագործունեությունը Պրահայում:

«Իզվեստիա», 10 փետրվար

ՍՈՒԴԱՆ

Դրությունը լրջանում է

1980-ականների սկզբներին բռնկված քաղաքացիական պատերազմը շարունակում է ավերներ գործել Սուդանում: Ավերվել են բազմաթիվ դպրոցներ ու պոլիկլինիկաներ, շարքից դուրս եկել ցանցատարածությունները ու [illegible]վել մեծ եղջերավոր անասուններ: Երեխաները, հայր Ռաֆայել Քոլի խոսքերով, քաջատեղյակ են հրացանների տարբեր տեսակներին, կարող են տարբերել դրանց յուրաքանչյուրի արձակած աղմուկը, բայց դրանից այն կողմ ոչինչ չգիտեն:

1956 թվականին անկախանալուց ի վեր Սուդանը գրեթե միշտ էլ քաղաքացիական պատերազմի թատերաբեմ է եղել: Իսկ այս վերջին տասնամյակը դարձավ առավել կործանարար եղավ, խլելով մոտ մեկ միլիոն հոգու կյանք եւ հարավային շրջաններում տեղահանելով 3 միլիոն (բնակչության մոտ կեսը) հոգու: Ըստ The Economist-ի, փաստորեն մի ամբողջ քաղաքակրթություն մաս առ մաս տարանջատվում է: Պատերազմը մղվում է մի կողմից իսլամական շրջանների արաբների, մահմեդականների եւ հարավային շրջանների սեւամորթների ու քրիստոնյաների միջեւ, մյուս կողմից նաեւ իրար միջեւ հարավային շրջաններում: Խաղաղարար մի[illegible]ազգային առաքելությունները ցավոք ձախողվել են: Մայրաքաղաք Խարթումում իսլամական կառավարությունն անցել է վաղուց տոլավված իր «չորային եղանակի» հարձակմանը, որ նշանակում է, թե նա փորձում է ամեն կերպ խանգարել մթերքների առաքումը այն շրջաններ, որոնք դեռեւս գտնվում են ընդդիմադիրների ձեռքում: Բազմաթիվ փախստականներ ճանապարհ են ընկել դեպի Ուգանդայի սահմանագիծը: Ռազմական գործողությունների ընդլայնումն խոր զգացնել է երկրում սովորական դարձած հրասպին, որը սպառնում է սովի մատնել մոտ 1,5 միլիոն մարդու: Մարդասի-

րական օգնության նախաձեռնողները լրջորեն մտահոգված են այն հարցով, որ եթե անմիջական միջոցներ չձեռնարկվեն, ապա դրությունը կարող է ավելի վատթարանալ, քան 1988-ի սովը, որը խլեց մոտ 300 հազար մարդու կյանք:

Հարավային շրջաններում պառակտումը, առավելապես ցեղային դրդապատճառներով, Սուդանի ժողովրդական ազատագրության ճակատի ներսում գնալով խորանում է: Դրանից օգտվելով կառավարության զորքերը կարողացել են 1992-ին հետ գրավել բազմաթիվ գյուղեր:

Այդ պառակտումը ազդում է նաեւ նրանց կողմնակիցների վրա, որոնք այլեւս ձանձրացել են դրանից եւ սկսել են երկմտել, թե արդյոք արժե՞ շարունակել պաշտպանել նրանց:

Չկարողանալով միանգամից հաղթանակ տանել նրանց դեմ, կառավարությունը մշակել է մարդկանց կամաց-կամաց քայքայելու ու հայտնաճ անելու հատուկ քաղաքականություն, որն իր արդյունքները տալիս է: Ներցեղային խռովությունների պատճառով բազմաթիվ գյուղեր դատարկվել են, իսկ մոտ 2 միլիոն հարավցիներ տեղափոխվել են հյուսիս: Մոտ 400 հազար տեղահանվածներ այժմ Ուգանդայում, Զաիրում, Քենիայում եւ Եթովպիայում գտնվում են փախստականների ճամբարներում: Մահվան ուրվականը քայլում է երկրով մեկ: Մինչեւ ե՞րբ կշարունակվի պառակտումը եւ դրանից բխող մարդկանց տառապանքը: ■

Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաք Երեւանի զինանշանի ստեղծման բաց մրցույթի անցկացման կանոնները

1. Երեւան քաղաքի զինանշանը քաղաքի այցետոմսն է, որն իր սիմվոլիկ ձեւի մեջ պետք է ամփոփի քաղաքի պատմական, աշխարհագրական, մշակութային, ազգային եւ այլ յուրահատկությունների հավաքական կերպարը: Այն իր ամբողջականությամբ, գրաֆիկական տեսքով, պետք է լինի ընթեռնելի, բացատրվող, իսկ փոքր տպագրությունների դեպքում իր ամբողջությամբ եւ մանրամասներով հստակ տեսանելի:

Մրցույթի պայմանները

2. Նախագծերը պետք է ներկայացվեն Հայաստանի ճարտարապետի տուն (հասցեն՝ Մարշալ Բաղրամյան 17) 1994 թ. հունիսի 1-ին մինչեւ ժամը 16.00-ը եւ հանձնեն մրցութային հանձնաժողովի քարտուղարին:

3. Այն նախագծերը, որոնք չեն համապատասխանի մրցույթի անցկացման կանոններին կամ կներկայացվեն նշված ժամկետից ուշ, մրցույթին չեն թույլատրվի:

4. Մինչեւ մրցանակների բաշխումը մրցութային նախագծերը կդրվեն լայն հասարակության դիտարկմանը Հայաստանի ճարտարապետների միության դահլիճում:

5. Արտերկրյա, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետությունում, Երեւան քաղաքից դուրս բնակվող մասնակիցները նույնպես պետք է ներկայացնեն նախագծերը սահմանված ժամկետում, նախօրոք հեռագրով այդ մասին տեղյակ պահելով մրցույթի քարտուղարությանը:

6. Մրցանակային նախագծերը համարվում են կազմակերպիչների սեփականությունը: Մնացած նախագծերը, որոնք մեկ ամսվա ընթացքում հետ չեն վերցվում, անցնում են կազմակերպիչների տնօրինության տակ: Մրցանակային տեղ չգրաված նախագծերի ծածկագրային ծրարները ոչնչացվում են առանց բացելու:

7. Մրցույթի արդյունքները ամփոփվում են նախագծերի ընդունման օրվանից 20 օրվա ընթացքում: Հանձնաժողովի անդամները իրավունք չունեն մասնակցելու մրցույթին, ինչպես նաեւ կոնսուլտացիաներ անցկացնելու մրցույթի մասնակիցների հետ:

8. Մրցույթի արդյունքների ամփոփումից հետո, զինանշանի լավագույն տարբերակների համար շնորհվում է.

առաջին մրցանակ (մեկ հատ) 1200 ամերիկյան դոլլար

խրախուսական մրցանակ (հինգ հատ) 100 ամերիկյան դոլլար

9. Մրցույթին ներկայացվող նախագծերը պետք է ունենան հետեւյալ գրաֆիկական եւ տեքստային նյութերը.

9.1. Զինանշանի գրաֆիկական պատկերը սեւ-սպիտակ, առանց կիսատոների, բարձրությունը ոչ պակաս 30 սմ, պլանշետ 40X60 սմ:

9.2. Զինանշանի գունավոր պատկերի բարձրությունը ոչ պակաս 30 սմ, պլանշետ 40X60 սմ:

9.3. Զինանշանի մանրակերտը (մակետ, ռելիեֆ) կամ դրա գրաֆիկական նմանակումը (իմիտացիա) բարձրությունը ոչ պակաս 40 սմ, պլանշետ 40X60 սմ:

9.4. Զինանշանի գրաֆիկական (սեւ-սպիտակ պատկերը 1,5 սմ բարձրությամբ):

9.5. Զինանշանի գունավոր պատկերը 1,5 սմ բարձրությամբ:

9.6. Զինանշանի ռելիեֆ (կոնգրեֆ) տարբերակը 2,5 սմ բարձրությամբ (վերջին երեք պատկերները մեկ պլանշետի վրա 40X60 սմ):

9.7. Բացատրագիր, ցանկալի է տպագրված, պլանշետներից որեւէ մեկի վրա, եթե այն ծավալով մեծ է, ապա կարելի է ներկայացնել նաեւ առանձին:

9.8. Հեղինակը կարող է ներկայացնել նաեւ լրացուցիչ նյութեր, որոնք առավել ցայտուն կբացահայտեն տվյալ նախագծի իմաստը եւ կոմպոզիցիան:

10. Բոլոր նյութերը ներկայացվում են բաց վիճակում, համապատասխան նշանաբանով եւ ծածկագրով, որը արտահայտվում է հայկական այբուբենի մեկ մեծատառով եւ հնգանիշ թվով: Նշանաբանը եւ ծածկագիրը պետք է լինեն ներկայացվող նյութի վերին աջ անկյունում: Տառի բարձրությունը 0,8 սմ:
Նախագծին կից նույն նշանաբանով եւ ծածկագրով ներկայացվում է նամակ փակ ծրարով, որը նշվում է հեղինակի կամ հեղինակների անուն, ազգանուն, հայրանունը, հասցեն, անձնագրի սերիան եւ համարը, ինչպես նաեւ մրցանակային գումարից իրենց հասանելիք բաժնեչափը: Նախագծին ներկայացվող պահանջները չկատարելու դեպքում նախագծերը չեն ընդունվի քարտուղարության կողմից:

11. Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 561308, 567173 հեռախոսահամարներով կամ դիմել Երեւանի քաղխորհրդի գործկոմի ճարտարապետության եւ քաղաքաշինության վարչություն (հասցեն՝ Փ. Բյուզանդի փող. 3/1, 5-րդ հարկ):

ԵՐՔԱՂԽՈՐՀՐԴԻ ԳՈՐԾԿՈՄ

ՄԱԳՆՈՒՄ
ՖԻՐՄԱՆ
առաջարկում է՝
Երեւան-Բուրգաս, Երեւան-Բրեստ, Երեւան-Կիեւ
ավիաչվերթների տոմսերը:
Տուրիստական բաժինն ամենակարճ ժամկետներում եւ ցածր գներով կձեւակերպի ձեր ելքի փաստաթղթերը եւ արտասահմանյան անձնագրերը, ինչպես նաեւ առաջարկում է տուրիստական ուղեգրեր եւ ավիատոմսեր հետեւյալ երթուղիներով՝
1. Երեւան-Կրակով (Լեհաստան, խմբի ցանկության դեպքում կկազմակերպվի ուղեւորություն Բրատիսլավա)
2. Երեւան-Պլովդիվ (Բուլղարիա)
3. Երեւան-Բուրգաս (Բուլղարիա)
4. Երեւան-Դուբայ (ՄԱԷ)
5. Երեւան-Հալեպ (Սիրիա)
6. Երեւան-Ուրումչի (Չինաստան)
7. Երեւան-Քիշ (Իրան, ազատ տնտեսական գոտի)
8. Երեւան-Դուբայ-Դելի
9. Երեւան-Փարիզ-Լոս Անջելես-Նյու Յորք
Ֆիրման հրավիրում է համագործակցության ինչպես ԱՊՀ երկրների, այնպես էլ արտասահմանյան կոմերցիոն ավիաչվերթներ կատարող բոլոր կազմակերպություններին, ավիատոմսերի իրագործման հարցում:
ՀԱՄԵՑԵՔ ՄԵԶ ՄՈՏ ԵՎ ԴՈՒՔ ՉԵՔ ՓՈՇՄԱՆԻ:
A STYLE
MAGNUM Inc.
Մեր հասցեն՝ Տիգրան Մեծի փող. 23 («Զորավար Անդրանիկ» մետրոյի կայարանի դիմաց). Հեռ. 57-03-52

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Խնձորի ենթագիտակցությունը

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Գերմանացի նկարիչ Յոզեֆ Բոյսն իր թիվ 1 ակցիան համարում էր սեփական ծնունդը, որի մասին իր կյանքի եւ ստեղծագործության մեջ գրել է. «1921, Կլեւե. ձգված լարով վերքի ցուցադրում կպած դրոշ»:

Հայաստանցի 31-ամյա նկարիչ Միխայել Դոնիկյանն իր լուսանկարների փոխարեն առաջարկեց թերթում տպել հնգամյա դասեր, որոնք իր ստեղծագործություններից լավագույնի, լուսանկարը: Դոնիկյանն առաջին ակցիաներից, փորձարկումներից ու ինստալյացիաներից հետո է, գուցե եւ երբեք էլ չդառնա նման գործերի հեղինակ, բայց նրա նկարչությունը սյուրռեալիստականի մակարդակներից հակվում է դեպի կոնցեպտուալը. «Կարող է Սալվադոր Դալիից եմ եկել, բայց դեպի իրեն չեմ գնում, ինչպես ասենք, դուրս ես գալիս առաջին քայլերդ գցելու եւ դողում ես առաջին ուսուցչիդ նմանվելուց: Իմ գործերը սյուրռեալիստական չեն: Նախ, ինքս դեմ եմ բոլոր տեսակի իզմ-երին: Իսկ եթե սյուրռեալիզմը ենթագիտակցականի եւ իռացիոնալի խառնուրդն է, ապա վերջին հատկով նման գործերը նատյուրմորտ անպայման չեն ներառում, իսկ ես ներառում եմ… Ասենք, մեկը խնձոր է նկարում: Դա ի վերջո խնձոր չէ, ընդամենը կեղեւն է. Բայց նրա մեջ հյութ կա, կարող է եւ որդ լինել, ենթագիտակցություն կա: Ինձ հենց խնձորի ենթագիտակցությունն է հետաքրքրում: Իմ առջեւ խնձորաբանական խնդիր է հայտնվում, որը դեմ է լուծել սկսած խնձորի ծառից, ծագումից, խնձորի դիզայնական կամ նյուտոնյան «ընկնումներից»: Մի խոսքով, ես նատյուրմորտ՝ խնձորով, չեմ նկարի: Կամ ատրճանակը: Նկարներիցս մեկն այդպես էլ կոչվում է «Ատրճանակի հոգեվերլուծություն»:

Միխայել Դոնիկյանի առաջին ցուցահանդեսը բացվել է անցյալ տարվա նոյեմբերին Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերությունում: Հաջորդ ցուցահանդեսները կայացել են Փարիզում, Փարիզի Լեսանի պատկերասրահում, որտեղ անհատականից հետո, այս պատկերասրահի հիմնադրման աշխատանքներին մասնակցել են «3-րդ հարկի» նկարիչներ Արման Գրիգորյանը, Աշոտ Բայանդուրը, Անահիտ Արտահամյանը:

Դոնիկյանն իր նկարներին գրավոր մեկնաբանություններ՝ «հոգեվերլուծություններ» է կցում: Հոգեվերլուծող Հուրիկ Զաքարյանը նրա նկարներն անվանում է «Կենտավրոսագիտություններ»: Թե ինչու, կիմանանք Դոնիկյանի նկարներից մեկի մեկնաբանությանը ծանոթանալուց հետո: «Վերնագրերի մեջ ինձ հետաքրքրողն անշուշտ, դրանց բացատրական բնույթը չէ, հակառակը: Ես հնկանն, ասենք, դրանց զառանցական բնույթն է: Բառերը բացակա չեն, վտարված չեն: Նկարից դուրս վերնագիր՝ ավելորդաբանություն կա կարծես, որ փաստում է, թե վերնագրերն իմաստ ասելու համար չեն ընտրված: Այս հանգամանքը դրանց դարձնում է ավելի հետաքրքիր: Ու այդ է, որ հուզում է հոգեվերլուծությանը: Զուտ երեւակայականն է, որ հայտնվում է: …Այս բոլորը հիշեցնում է Դալիի նկարչությունը…», գրում է Հուրիկ Զաքարյանը:

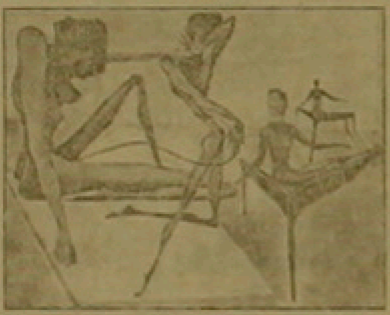

Ինչպես ասացինք, Դոնիկյանը Դալիի հետ համեմատությունները մերժում է այնքանով, որքանով որեւէ գիտնական կարող է Նյուտոնի հայտնագործած բանաձեւը նորից հայտնագործելու համար ջանք գործադրելու փոխարեն հիմնվել այդ բանաձեւի վրա եւ նոր բանաձեւեր ստանալ:

Հայաստանցի նկարիչները տարբեր գնահատականներ են տալիս այս նկարներին: Արման Գրիգորյանին զարմացրեց նման նկարչի գոյությունը Հայաստանում, Գրիգոր Խաչատրյանն ընդհանրացրեց, ամեն մեկին իրեն հավասար չափով:

Դոնիկյանը նման ոճով սկսել է ստեղծագործել հոգեվերլուծության ուսումնասիրմանը եւ Ֆրեյդի աշխատություններին ծանոթանալուն զուգահեռ: Այս ոճն ի վերջո հանգեցրել է հոգեբանական մի նոր բարդույթի հայտնաբերմանը, որը նա անվանում է «Կենտավրոսի բարդույթ»: Այսպես մեկնաբանվում է հետեւյալ վերնագիրն ունեցող նկարը. «Թաքնված Կենտավրոսի բարդույթի հայտնաբերումը էդիպյան բարդույթին նվիրված արձանախմբի առջեւ մտորող Ֆրեյդի մեջ»:

«Կենտավրոսն իր մեջ միավորում է մարդու գիտակցականը եւ բնազդայինը (ձիու մարմին եւ մարդու գլուխ), որոնք իրար դեմ անընդհատ պայքարի մեջ են: Ինձ միշտ հետաքրքրել է, թե ինչու է մարդկությունը ժամանակի ընթացքում եկել չորս ոտք ունեցող մահճակալի գաղափարին, թերեւս զգացել է իր մեջ չմնացած կենդանական կույր բարդույթը: Եւ եթե փորձենք վերլուծել ոչ միայն մարդու հոգին, այլեւ մահճակալի, կասկածի, որ մարդկության մեջ էդիպյան բարդույթ հայտնաբերած Ֆրեյդը տառապում էր կենտավրոսի բարդույթով:

Ինչո՞ւ: Հոգեվերլուծության ժամանակ Ֆրեյդը հիվանդին պառկեցնում էր մահճակալին (բժիշկները հիվանդին զննում են նստած կամ պառկած՝ չորս ոտք ունեցող աթոռին կամ մահճակալին): Նախ, մահճակալը մի աթոռ է, որի վրա մարդն անցկացնում է իր կյանքի 1/3-ը, երկրորդ՝ ենթագիտակցական վիճակը, որն իրեն վերադարձնում է չորքոտանու գաղափարին: Եւ դա հավասարակշռում է գիտակցականն ու բնազդայինը: Ֆրեյդը հասնում էր նման հավասարակշռության եւ ինքը նկարում իր մահճակալի վրա է՝ աչքերում վերածված կենտավրոսի: Կողքին պատկերված է էդիպյան բարդույթը՝ [illegible] կարոն այնպես է պատկերված, որ նախանշում է թե՛ սեռականը, թե՛ արյունակցականը»:

Հաջորդ նկարն այսպես երկար մեկնություն չունի. «Հուշարձան էգոիզմին» նկարում պատկերված են

ես-ի բյուր արտացոլումները: Ես-ը դառնում է արտացոլանքի արտացոլանքի արտացոլանք:

Միխայել Դոնիկյանը նկարում է յուղաներկով կտավի վրա, եւ իհարկե, իր ներքին զերծ չէ հոգեբանական բարդույթներից: Իսկ այն բարդույթը, որ ես հայտնաբերեցի, չեմ հրատարակում:

ԱԶԴԱԳԻՐ

Տիկնիկային թատրոն

Շաբաթ օրը կներկայացվի Հ. Թումանյանի «Անհաղթ աքլորը»: Բեմադրությունը՝ Երվանդ Մանարյանի: Նկարիչ՝ Արամայիս Սարգսյան: Կոմպոզիտոր՝ Յուրի Հարությունյան: Կիրակի օրը փոքրիկ հանդիսատեսին կհյուրընկալի Ջաննի Ռոդարիի «Կապույտ նետի ճանապարհորդությունը»: Բեմադրությունը՝ Ռուբեն Սարուխյանի: Նկարիչ՝ Արամայիս Սարգսյան: Ներկայացումների սկիզբը՝ ժ. 12:30 եւ 14:00: Տոմսի արժեքը՝ 2 դրամ:

«Այրարատ» կինոթատրոն

«Այրարատ» կինոթատրոնի տնօրեն Հակոբ Մարտունին հայտնում է, որ ընթացիկ շաբաթվա բարեգործական սեանսներին (սկիզբը՝ ժամը 10-ին) կցուցադրվեն ամերիկյան կինոնկարներ: Փետրվարի 26-ին տեսասրահում մեծահասակներն անվճար կարող են դիտել «Շրջագայություն Ամերիկայում» կինոպատկերությունը, որը յուրատեսակ պարոդիա է ծոխ կյանքին աֆրիկյան ինչ-որ երկրի արքայազնի (գլխավոր դերում՝ Էդդի Մերֆի) արկածներով: Իսկ հաջորդ օրը, նույն ժամին մանկական տեսասրահում կցուցադրվի «Ծանր թիրախ» հետաքրքիր նոր կինոնկարը, որտեղ հանդես է գալիս երեխաների սիրելի ամերիկյան կինոաստղ, «ամենակարող» Ժան Կլոդ Վանդամը:

Ազգային գրադարան

Հայաստանի Ազգային գրադարանն աշխատում է ժամը 10:00-14:00: Արդեն երկու շաբաթ է, որ հովհարային անջատման գրաֆիկը ոչ մի կերպ չի համընկնում գրադարանի աշխատաժամերին: Արդյունքում, գիտնականները թողնում են իրենց տուժող աշխատանքից, ինչ-ինչ գիջումների պահանջում: Գրադարանի 7 ընթերցասրահներում օրական կարդում են ընդամենը 12-ական մարդ: Մի փոքր «ավելի» աշխույժ է մամուլի ընթերցասրահը, որն օրական սպասարկում է 4-5 հոգու: Բացարձակապես դատարկ է մնում է ուսանողների ընթերցասրահը:

ՓԱՐԻԶ

Մոլիերը՝ հավերժ արդիական

Ֆրանսիական կատակերգության արքա Մոլիերի ստեղծագործությունը շարունակում է ներշնչել Փարիզի թատերական խմբերին: Այն հավերժ արդիական է, որովհետեւ շոշափում է հասարակության բարքեր ու սովորություններ, մարդկային հոգու բնութագրումներ ու հատկություններ, որոնք հիմնային են: Քաղաքի Գիմնազիայի թատրոնը բեմադրել է «Ծիծաղելի սնապարծներ» պիեսը: Արդիական հնչողություն ունեցող բեմադրություն Պերիս Վայանն իրականացրել է արդիական միջոցներով եւ արտահայտչամիջոցներով՝ պիեսը վերածելով ռոք օպերա-կատակերգության: Պահպանելով տեքստի ամբողջականությունը Վայանն այն բաժանել է համապատասխանաբար 5 մասի երեւակայելով ռոքի, սալսայի, ռեպի եւ գոսպելի ռիթմերի միջեւ: Երաժշտության հեղինակը Ֆրեդերիկ Թիրոնն է:

Ֆրանսիական քննադատությունը տատանվում է դասական ավանդապահության եւ ներկայացման նորարարության ու առինքնող գրավչության միջեւ:

Ն. Դ.

«ԷԿՈՆՈՏՐԱՆՍ» կորպորացիան
«ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»
ավիաընկերության «ԻԼ-62» օդանավով կատարում է կանոնավոր չվերթներ
ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ-ԱՆՔՈՐԻՋ (ԱԼՅԱՍԿԱ)-ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ
ԱՄՆ մեկնելու թույլտվություն ունեցողները կարող են դիմել մեր երեւանյան գրասենյակ
ՄԻԱԿ ՈՒՂԻՂ ԹՌԻՉՔԸ
ԵՐԵՎԱՆ-ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ
ECONOTRANS
ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ-ԵՐԵՎԱՆ
Դիմեք մեզ եւ 16 ժամում առանց օդանավ փոխելու կհասնեք Լոս Անջելես
Թռիչքները մարտի 6-ին, 27-ին, այնուհետեւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ
Զանգահարեք ամեն օր ժամը 10-ից 17-ը
27-69-73, 27-48-87 (բացի կիրակի օրից)
Հասցեն Երեւան, Կասյան 6

ՎԱՆԱՁՈՐ

Բացվեց պետական տիկնիկային թատրոն

Վանաձորում բացվեց պետական տիկնիկային թատրոն: Փետրվարի 23-ին մշակութային կյանքում տոն էր Վանաձորում: Ծաղկի տան նախկին շենքում հանդիսավոր պայմաններում բացվեց պետական տիկնիկային թատրոնը, որի գեղարվեստական ղեկավարն է Հովհաննես Աբելյանի անվան թատրոնի շնորհալի դերասան Սերգեյ Մելիքյանը: Նա ժամանակին աշխատել է Գյումրիի տիկնիկային թատրոնում: Բացման արարողությանը այդ նշանակալից երեւույթի մասին ջերմ խոսքեր ասացին Հայաստանի մշակույթի փոխնախարար Ստեփան Լուսիկյանը, նախարարության գլխավոր մասնագետ Կոնստանտին Գեւորգյանը, Տիկնիկային թատերական գործիչների միության նախագահ Արմեն Սաֆարյանը, Վանաձորի քաղխորհրդի առաջին փոխնախագահ Աշոտ Մանուկյանը, մշակույթի բաժնի վարիչ Լեւոն Մկրտումյանը, «Վերածնունդ» թերթի խմբագիր Սամվել Խալաթյանը եւ այլք:

Գեղեցիկ եւ ճաշակով ձեւավորված ճեմասրահում բացվել է երեխաների գեղանկարչական աշխատանքների ցուցահանդես, որտեղ տեղ են գտել նաեւ կիրառական արվեստի տարբեր նմուշներ: Թատրոնը կարծես սկսվում է հենց ճեմասրահից, ուր մանուկները կարող են հանդիպել հեքիաթների իրենց սիրած հերոս տիկնիկներին, հիանալ գեղազարդ գույներով:

Թատրոնի մշտական հովանավորն է «Աօիդ» ասոցիացիան, որի նախագահ Հենրիկ Հովհաննիսյանի հավաստիացմամբ աջակցությունը շարունակվելու է անկախ բոլոր դժվարություններից:

Թատրոնի կայացման գործում մեծ ներդրում ունի քաղխորհրդի գործկոմը եւ մշակույթի բաժինը:

Մշակութային այդ տոնը կրկնակի էր երեխաների համար: Դահլիճում նրանց ողջունեցին Գյումրիի տիկնիկային թատրոնի դերասան Թամարա Վարագյանը, իսկ այնուհետեւ գլուխրեցի Պոլոզը եւ Լորի Օ-ճոն (դերասան՝ Ռոբերտ Պողոսյան): Առաջին ներկայացում, առաջին ծափողջույններ եւ իհարկե Հովի. Թումանյան: Ըստ «Շունն ու կատուն» ստեղծագործության գրված Ռուբեն Մարուխյանի պիեսը հագեցած էր ժամանակակից թատրոնի կանոններին համապատասխան հետաքրքրական դրվագներով, երաժշտական եւ լուսագունային նրբաճաշակ ձեւավորմամբ: Բարձր էր նաեւ դերասանների կատարողական արվեստը:

Վանաձորի տիկնիկային թատրոնի առաջին իսկ օրվանից արժանացավ հանդիսատեսի ջերմ ընդունելությանը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-XVII

Հաղթանակ ոգու եւ գաղափարի

Հայաստանի Հանրապետությունը երեք հոգուց բաղկացած պատվիրակությամբ մասնակցեց Նորվեգիայի Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերին: Խրոխտ քայլերով մարզադաշտ մուտք գործած 3 մարզիկներից երկուսը ամերիկահայեր էին, որոնք ցանկություն էին հայտնել հանդես գալ Հայաստանի պատվիրակության կազմում եւ չնայած հաջողության չեն հասել, այնուամենայնիվ, նրանց ելույթը ուշադրության է արժանացել:

The New York Times թերթի փետրվարի 22-ի համարում լրագրող Այրա Բերկովը բավականին մեծ հոդված է նվիրել նրանց, որտեղ նշվում է, թե ինչ-որ տեղ հեռավոր Հայաստանում, որ դեռեւս շարունակվում են հակամարտությունները հարեւան Ադրբեջանի հետ եւ որ էլեկտրականության ու գազի պակասի հետեւանքով մարդիկ սառչում են եւ ուտելիքն էլ խիստ սակավ է, մարդիկ իրավամբ կարող են իրենց հպարտ զգալ այդ երկու հայորդիների ելույթի համար, չնայած որ նրանք երկտեղանոց սահնակի մրցաձեւում 43 մասնակիցների շարքում գրավել են ... 37-րդ տեղը:

«Մեծապես թեթեւացած եմ զգում ինձ, բայց նաեւ մի փոքր հիասթափված, ասում է Թոփալյանը: Կարծում եմ, ավելին կարող էինք անել, բայց Հայաստանը ներկայացնելը, իրոք, մեծ պատիվ էր մեզ համար»:

Սահնակի մրցակից վարորդը Ջո Ալմասյանը Ֆրեյմինգեմից (Մասաչուսեթս) է, իսկ բարձրահասակ [illegible] Թոփալյանը՝ Պոտսակետից (Ռոուդ Այլենդ): Երկուսն էլ ծագումով հայեր են, ծնողները՝ Հայաստանից, իսկ պապերը Թուրքիայից 1915 թ. մազապուրծ ազատվածներից են: Երկուսն էլ ընդամենը երկու տարի առաջ են մտել բոբսլեյի ասպարեզ: Նախկինում եղել են թեթեւ ատլետներ: Թոփալյանը (30 տարեկան) դպրոցում եղել է արգելավազորդ: Բայց հետագայում համալսարանում սովորելու տարիներին թողել է սպորտը: Մասնագիտությամբ ավտոմեխանիկ է: Իսկ Ալմասյանը (26 տարեկան) միջին տարածությունների վազող է եղել: Մասնագիտությամբ ինժեներ-մեխանիկ է: Երկուսն էլ Ամերիկայում տարիներ շարունակ մասնակցել են Համահայկական օլիմպիական խաղերին, որտեղ եւ այդ խաղերի կազմակերպիչն ու ԱՄՆ-ի բոբսլեյի ֆեդերացիայի նախկին անդամ Պոլ Վարդանյանը նրանց հայտնաբերել է:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո երկրում ստեղծված ծանր դրության հետեւանքով անհնար էր Հայաստանի համար նոր ֆեդերացիաներ հիմնադրել եւ մարզիկներին պատրաստել օլիմպիադայի զանազան մարզաձեւերի համար: Վարդանյանն այստեղ տեսնում է հիանալի մի առիթ այդ երկու երիտասարդների համար: Քանի որ բոբսլեյն առանձնապես մեծ նախապատրաստական աշխատանք չէր պահանջում: Տղաներն ունեին ուժ, մարմնամարզական ընդունակություններ եւ ձեռքերի, ոտքերի համագործակցության անհրաժեշտ պայմաններ, իսկ ամենից կարեւորը՝ ոգեւորություն, պատրաստակամություն եւ նվիրվածություն: Հետեւեցին շաբաթավերջերի կանոնավոր մարզումները Լեյկ Պլեսիդում, որտեղ անցկացվել էին 1980 թ. ձմեռային օլիմպիական խաղերը: Ամբողջ ծախսը, մոտ 26 հազար դոլլար, հոգացել են իրենք, ձեռք բերել երկրորդ Հայաստանի քաղաքացիություն եւ անցյալ տարեվերջին Կալգարիում որակավորվել մասնակցելու օլիմպիական խաղերին:

«Անհնար է բառերով արտահայտել այն զգացումը, որ մենք ունեցանք բացման հանդիսությունների ժամանակ, երբ 50000 հանդիսատեսների առջեւ մարզադաշտ մուտք գործեցինք հայկական դրոշի ծածանումների ներքո», ասում է Ալմասյանը:

Երկու հայորդիները մեծացել են հայկական միջավայրում, հայկական ոգով: Հաճախել են հայկական ամառային ճամբարներ, որտեղ շեշտը դրվում է օտար ափերում հայ պահելու անհրաժեշտության վրա:

«Մենք մեծացել էինք այն ոգով ու գաղափարով, որ մի օր կկարողանանք ինչ-որ ձեւով օգտակար լինել մեր մայր հայրենիքին: Չէինք պատկերացնում, որ այս ձեւով կլինի:

Մենք ցանկանում էինք հայկական դրոշը ցույց տալ աշխարհին, ընդգծել, որ Հայաստանը գոյություն ունի եւ պայքարում է գրավել իր ուրույն տեղը ազգերի փաղանգում», շարունակում է իր խոսքը Ալմասյանը:

Մինչ նրանք հավաքում էին իրենց իրերը եւ պատրաստվում վերադառնալ տուն, մենք հետաքրքրվեցինք, թե չէին մնալու արդյոք փակման արարողություններին:

«Շատ կուզենայինք, պատասխանեց Թոփալյանը: Բայց չենք կարող: Ստիպված ենք վերադառնալ մեր գործերին, վճարելու համար մեր պարտքերը»:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռոժե Միլլայի հաջող վերադարձը

42-ամյա Ռոժե Միլլան, որը Կամերունի հավաքականի կազմում փայլուն հանդես եկավ 1990 թ. Իտալիայի աշխարհի առաջնության խաղերում, ինչպես հայտնի է թողել էր ֆուտբոլը, բայց Կամերունի բազավորի խնդրանքով նորից վերսկսել է մարզումները, աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու համար: Յաունդեում 75 հազար մարզասերների եւ Կամերունի հավաքականի նոր մարզիչ ֆրանսիացի Անրի Միշելի ներկայությամբ, Ռոժե Միլլան Կամերունի առաջնության հերթական խաղերից մեկի ժամանակ Յաունդեի «Tonnerre» թիմի կազմում դարձավ միակ գոլի հեղինակը եւ իր թիմին փրկեց պարտությունից: Բայց ըստ Անրի Միշելի, մի քանի խաղից հետո միայն հնարավոր կլինի որոշել՝ արդյոք արժե՞ Միլլային ընդգրկել հավաքական: Երբ Միլլան մասնակցի առաջնությանը, ապա որպես տարեց ֆուտբոլիստ կգերազանցի անգլիացի Ստենլի Մեթյուզի ռեկորդը:

ԽՃԱՆԿԱՐ

ՈւԵՖԱ-ն պատժում է

ՈւԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեն Ցյուրիխում կայացած իր հերթական նիստում որոշեց մեկ տարով եվրոպական խաղերից զրկել Բուլղարիայի Պլովդիվ քաղաքի «Բոտեւ» թիմին: Պատճառը կաշառակերությունն է: «Բոտեւի» խաղացող Գեորգի Դոնկովն, իր հերթին, որակազրկվել է մինչեւ 1995 թ. հունվարի 31-ը: Անցյալ սեպտեմբերին Աթենքում ՈւԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության Պիրեյի «Օլիմպիակոս» թիմի հետ խաղում Դոնկովը մրցավարի վրա թքելու պատճառով դաշտից հեռացվել էր: Մի քանի օր անց «Բոտեւ» թիմի աշխատակիցներից մեկը՝ Դմիտար Կրիստոզովը, ՈւԵՖԱ-ի աշխատակիցներից մեկին՝ Մարիանո Դելուկուին կաշառք էր առաջարկել պայմանով, որ ՈւԵՖԱ-ն մեղմ վերաբերվի թիմի եւ խաղացողի նկատմամբ: Դելուկուն այդ ամենը տեղեկացրել էր ՈւԵՖԱ-ին:

ՈւԵՖԱ-ի կարգապահական հանձնաժողովը միաժամանակ Ֆրանսիայի «Բորդո» թիմի խաղացող Ստեֆան Բային եվրոպական մրցաշարերից զրկել է 3 խաղով: Մոսկվայի «Սպարտակի» խաղացող Մամեդովը զրկվել է 2 խաղով: Մեկ խաղով որակազրկվել է նաեւ մեկ այլ սպարտակցի՝ Օնոպկոն:

Մարադոնան անհետացել է

Մարադոնան, որ կրակել է լրագրող Կամերամանի վրա, իր ընտանիքով անհետացել է: Սակայն Դիեգոն իրավունք չունի Արգենտինայից հեռանալ: Նրա նկատմամբ գործ է հարուցվել: Մարադոնայի դատապաշտպան Յուգո Վորտմանը հայտարարեց, որ «Դիեգոն հանգստանալու կարիք ունի»: Մարադոնան հոգեկան վատ վիճակում է: Նրա վերջին ակումբի նախագահ Վալտեր Կասանեոն հայտարարել էր, որ Արգենտինայի նախկին թիվ 1 խաղացողը թիմից հեռացված է: Իսպանիայի «Սեվիլիա» թիմից Մարադոնան հայրենիք էր վերադարձել 4 ամիս առաջ այն հույսով, որ Արգենտինայի հավաքականի կազմում մասնակցի ԱՄՆ-ում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի 15-րդ առաջնությանը: Մարադոնայի վերջին արարքը հավանաբար վերջ դնի նրա երազներին: Ըստ որոշ տեղեկությունների, Մարադոնայի թիմն անվանի ֆուտբոլիստից զանգատվում էր այն բանի համար, որ նա ոչ բոլոր մարզումներին էր մասնակցում, եւ ամենակարեւորը նրա հոգեկանը խանգարված է, որը դժվարացնում է հարաբերությունները ֆուտբոլիստների եւ թիմի ղեկավարների հետ:

Էդվին Մոզեսը նախնիների հետքերով

Սենեգալում (Աֆրիկա) կա Կորե անունով մի կղզի: Այստեղ սեւամորթ գերիները, որ բռնվում են աֆրիկական ցամաքամասի զանազան տեղերից, մի մեծ բանտի մեջ սպասում են, որպեսզի նրանց հսկա նավերով տեղափոխեն Ամերիկա: Ստրկավաճառները մի խոշոր բիզնես են անում ամերիկյան ցամաքամաս մատակարարելով էժան աշխատուժ: Այս բիզնեսով է, որ Ամերիկայի ներկայիս 30 մլն. սեւամորթների մեծամասնությունը եկվորներ են: 400 մ. վազքի աշխարհի նախկին չեմպիոն Էդվին Մոզեսը վերջերս ճամփորդություն կատարեց իր նախնիների հետքերով: Նրա պապերը եկել էին հենց Կորե կղզուց: Մոզեսը խորապես տպավորված էր: Այս կղզի կատարած այցելությունից հետո նա հայտարարեց, որ առաջիկայում պիտի ավելի մոտիկից ծանոթանա իր նախնիների անցյալին:

Սեւ-սպիտակ

Ամերիկյան «San Francisko Examiner» օրաթերթը գրում է. «այն օրը, երբ Նենսի Քերիգանը մի հանցանքի թիրախ դարձավ, բասկետբոլիստ Լարրի Ստյուարտը մի փամփուշտ ստացավ ծոծրակից, որը նրան մահվան հասցրեց: Այս դեպքը թերթերում տեղեկացվեց ընդամենը երկու տողով. «Նենսի Քերիգանը կին է եւ սպիտակամորթ, Լարրի Ստյուարտը մարդ է եւ սեւ»: Այս տարբերությունները շատ մեծ են ըստ «San Francisko Examiner»-ի:

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-XVII

Կատարինա Վիտը հրաժեշտ է տալիս Մյուլլերին

Ըստ հավաստի աղբյուրների, Կատարինա Վիտը Կոպենհագենում տեղի ունեցած Եվրոպայի առաջնությունից հետո, որտեղ գրավել էր ընդամենը 8-րդ տեղը, հրաժեշտ տվեց իր մշտական մարզչին Յուտա Մյուլլերին: «Ես չեմ կարող մոռանալ այն, ինչն ինձ տվել է Մյուլլերը: Բայց հիմա մեր տեսակետները չեն համընկնում գեղասահքի հարցերում: Կարծում եմ մեր հետագա համատեղ աշխատանքն անիմաստ է», հայտարարեց Կատարինա Վիտը: Իրավ է, որ գահից ընկած ամեն մի մեծ չեմպիոնուհի յուրաքանչյուր անհաջողություն ձգտում է վերագրել ուրիշներին:

ՇԱԽՄԱՏ

Շախմատային նոր աստղ՝ Լեւոն Արոնյան

ԶԱՎԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Շախմատային մեկնաբան

Երեւանցի 11-ամյա դպրոցական Լեւոն Արոնյանը, չնայած իր, մեղմ ասած, պատանի տարիքին, արդեն ծանոթ անուն է շախմատային շրջանակներում: Նա արդեն հասցրել է հանդես գալ եւ բավականին հաջող պատանեկան համաշխարհային առաջնություններում, միջազգային մրցաշարերում եւ, ամենահեղինակավոր մասնագետների կարծիքով, արտակարգ խոստումնալից շախմատիստ է:

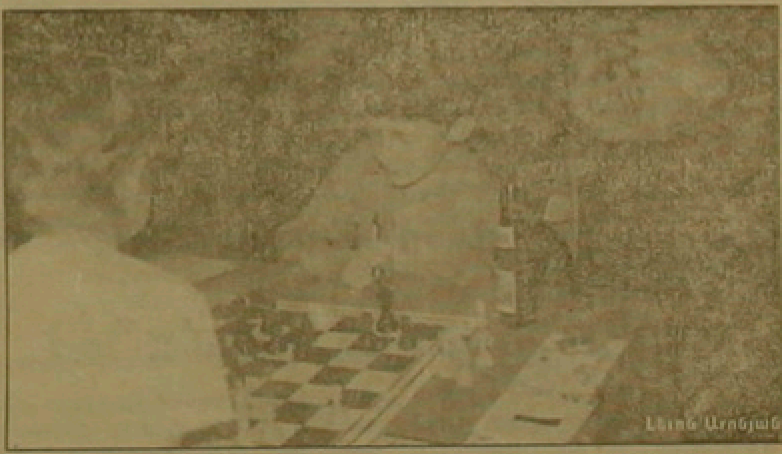
Լեւոն Արոնյան

Հենց նոր Լեւոնը եւ նրա մշտական մարզիչը՝ վարպետ Մելիքսեթ Խաչիյանը, վերադարձան Մոլդովա, Ռումինիա եւ Ռուսաստան կատարած մրցաշրջագայությունից՝ իրենց հետ բերելով փոքրիկ տաղանդի նոր նվաճումների մասին հետաքրքիր ու ուրախալի նորություններ:

Մոլդովայի շախմատային կազմակերպությունների հրավերով, մասնակցելով Քիշնեւի մեծահասակների առաջնությանը, Արոնյանը զարմացրեց տեղացի մարզասերներին, գրավելով 5-րդ շատ բարձր տեղը (9 հնարավորից 6,5 միավոր):

Զարմանքն ակնհայտորեն փոխարինվեց հիացմունքով, երբ Լեւոնը մինչեւ 16 տարեկանների կայծակնային մրցումներում 10 հնարավորից վաստակեց... 10 միավոր, իսկ մեծահասակ հանրաճանաչ վարպետների մասնակցությամբ անցկացված նման մրցապայքարում գրավեց 4-րդ տեղը (11 հնարավորից 7 միավոր), ըստ որում, պարտության մատնեց եւ մրցաշարի հաղթող Յորդակեսկուին, եւ միջազգային վարպետ Ռոգոզենկոյին:

Տաղանդավոր երեւանցու ելույթներից ոգեւորված մոլդովացիները կազմակերպեցին նաեւ երեք մրցախաղեր, որոնցում Արոնյանը մեկը մյուսի հետեւից պարտության մատնեց վարպետության թեկնածուներ Վերդյանին (3,5-0,5), Նեստերյուկին (3-1) եւ Մոլդովայի ամենաուժեղ շախմատիստներից մեկին՝ վարպետ Ֆիզլերին (2,5-1,5):

Լեւոնը շատ փայլուն հանդես եկավ նաեւ Ռումինիայի երկու քաղաքներում՝ Բրաշովում եւ Բուխարեստում անցկացված միջազգային ներկայացուցչական մրցաշարերում, առաջինում 9 հնարավորից վաստակելով 6, իսկ երկրորդում 8 խաղերում 5 միավոր: Կրկին շեշտենք, որ բոլոր դեպքերում խոսքը վերաբերում է մեծահասակների մրցումներին:

Ըստ նախնական հաշվարկների, անհատական գործակիցների հերթական ցուցակներում, որը ՖԻԴԵ-ն կհրապարակի առաջիկա հուլիսին, Արոնյանի «Էլոն» 2350-ի շրջանակներում կլինի: Սա բացառիկ ցուցանիշ է, որովհետեւ աշխարհում չի ունեցել Լեւոնի տարիքի որեւէ շախմատիստ, եւ հայ պատանին բոլոր տվյալներն ունի Գինեսի ռեկորդների գրքում հայտնվելու համար:

Եւ, կարծում եմ, ամենահաճելին: Աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովն իր հիմնած շախմատային ակադեմիա ընդունել է տասը տաղանդավոր պատանիների: Մերձմոսկվայում Արոնյանի հետ զրուցելուց, նրա պարտիաներին եւ վերլուծություններին ծանոթանալուց հետո Կասպարովը միանգամից Լեւոնին ընդգրկել է «ոսկյա տասնյակի» մեջ:

Իսկ թե ինչպես է խաղում Լեւոն Արոնյանը, կարելի է տեսնել, ծանոթանալով այն գեղեցիկ պարտիային, որտեղ կոմբինացիոն ոճով երեւանցին պարտության մատնեց Ֆիզլերին իրենց մրցախաղի 3-րդ պարտիայում:

ԱՐՈՆՅԱՆ-ՖԻԶԼԵՐ
ՔԻՇՆԵՎ, 1994 Թ.
Սիցիլիական պաշտպանություն

1. e4 c5 2. Ձc3 Ձc6 3. f4 g6 4. Ձf3 Փg7 5. Փc4 a6 6. a4 d6 7. d3 Փg4 8. h3 Փ:f3 9. Թ:f3 Ձf6 10. 0-0 0-0 11. Փe3 e6 12. Ձe2 Նc8 13. c3 d5 14. Փa2 c4 15. ed cd 16. dc dc 17. Թ:e2 Ն:c6 18. Նad1 Թa5 19. b4 Թ:a4 20. Փc5 Ն:c5 21. bc Ձe4 22. Փb3 Թc6 23. Թf3 Թ:c5+ 24. Աh2 Ձ:c3 25. Նd7 b6 26. Թb7 Թe3 27. Նf3 Թe1 28. Թ:b6 g5

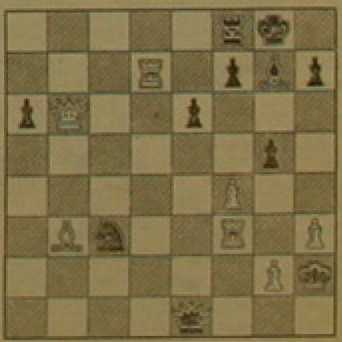

29. Ն:f7 Ն:f7 30. Փ:e6 g4 31. Նe3 g3+ 32. Ն:g3 Թd2 33. Թb8+ սեւերը հանձնվեցին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրակարգ

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

«Ռուսաստանը միավորներ է հավաքում»

23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Մոնդը» հոդված է հրապարակել Բոսնիայի ճգնաժամի կարգավորման խնդրում Ռուսաստանի կատարած դերի մասին, որի մեջ ասվում է. «Ռուսաստանցի զինծառայողների ժամանումը Սարաեւո վկայում է Ռուսաստանի հաջողությունը միջազգային ասպարեզում եւ նրա վարկի բարձրացումն աշխարհում, ինչն առանձնապես կարեւոր է, քանի որ դրան նախորդել էր նվաստացման տեւական շրջան: Արեւմուտքն ակնկալում էր Մոսկվայի դիվանագիտական միջամտությունը սերբերին օժանդակություն ցույց տալու համար, բայց ակնհայտորեն չէր սպասում, որ դա կողեկցվի իր զորախմբը Սարաեւո ուղարկելու Ռուսաստանի վճռով, եւ դա էլ ավելի տպավորիչ է դարձնում Ռուսաստանի միջազգային դիրքերի վերականգնումը: Այդ հաղթարշավը վկայում է, որ Մոսկվան ընդունակ է հարմարվել նոր դայմաններին: Բայց Ռուսաստանի հետագա դերը մեծապես կկանխորոշվի նրանով, թե նա արդյոք կկարողանա պահպանել իր հաշվենկշռված դիրքորոշումները Բոսնիայի ճգնաժամի կարգավորման գործընթացում, քանի որ, եթե նա պաշտպանի նախահարձակին հանուն կասկածելի սլավոնական համերաշխության, ապա դա անվստահություն կհարուցի նրա նկատմամբ: Դա բացասաբար կանդրադառնա նախեւառաջ հենց նրա վրա, առավել եւս որ Մոսկվան չի կարող դիմակայել ԱՄՆ հաստատակամ դիրքորոշմանը եւ որոշակի հանգամանքներում անգամ Եվրադաշինքի միասնական դիրքորոշմանը»:

«Հանդելսբլաթ» գերմանական թերթի մեկնաբանության մեջ նշվում է. «Հարկավոր նաեւ կարելի է վիճել այն առնչությամբ, թե հենց ՆԱՏՕ-ի վերջնագիրը բոսնիացի սերբերին դրդեց իրենց ծանր սպառազինությունները հետ քաշել Սարաեւոյից: Բայց այժմ ՆԱՏՕ-ի ղեկավարները պետք է երախտագիտության տուրք հղեն Ռուսաստանի ղեկավարության հասցեին: Չէ՞ որ հենց Մոսկվայի նախաձեռնությունն էր, որ հանգեցնելով ՆԱՏՕ-ի համար այնքան բարդ խրախուսության լիցքաթափման, Դաշինքի ղեկավարներին հնարավորություն ընձեռեց պահպանել իր վարկը: Իսկ կարգադրելով ճնշումն ուժեղացնել բոսնիացի սերբերի վրա եւ միաժամանակ հարվածի տակ չդնելու համար Հյուսիսատլանտյան դաշինքը, Ռուսաստանի ղեկավար Ելցինն ահա այդ կերպ հիշեցրեց համաշխարհային տերության կարգավիճակը պահպանելու իր երկրի հավակնությունների մասին: Նա համայն աշխարհի առջեւ ներկայացավ որպես մի պետական գործիչ, որը փորձում է այդ հավակնություններին համապատասխան լիակատար պատասխանատվություն ստանձնել: Եւ հարկ է նշել տվյալ դեպքում անչափ հաջող, հօգուտ ՆԱՏՕ-ի: Իսկ այն փաստը, որ նա նախօրոք իր գործողությունների մասին իրազեկ էր պահել ԱՄՆ նախագահին, վկայում է Բորիս Ելցինի դիվանագիտական արվեստի մասին»:

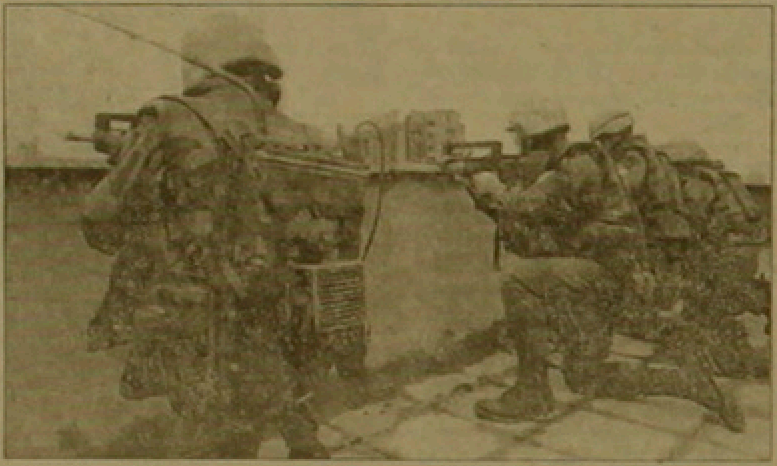

ՄՈՍԿՎԱ

«Լուկօյլ» նավթային ընկերությունը շարունակում է առաքումները

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի նախարարությունը որոշել է ժամանակավորապես դադարեցնել ռուսաստանյան «Լուկօյլ» կոնցեռնի նավթարտահանման իրավունքը մինչեւ արտաքինափոխանակման գործառնությունների հանգամանքների պարզաբանումը: Ինչպես հայտնի դարձավ, որոշման նախաձեռնողը նախարարությունում պետական շահերի պաշտպանության գլխավոր վարչությունն է:

Սակայն, կոնցեռնի փոխնախագահ Ջիվան Չելոյանցը հայտարարեց, որ այդ վճիռը չի նշանակում իրենց արտաքին տնտեսական գործունեության արգելում: «Գոյություն ունեցող բոլոր հրահանգների համաձայն, նույնիսկ այդ որոշման դեպքում մենք հանգիստ կարող ենք աշխատել եւս 3 ամիս», նշեց նա:

Ջ. Չելոյանցի խոսքերով, կոնցեռնի պայմանագրերից մեկին առնչվող բոլոր փաստաթղթերի ներկայացման ճգճգման պատճառով ծագած իրավիճակը կհարթվի ամենամոտ ժամանակներս, թեեւ մեկ շաբաթվա ընթացքում: «Լուկօյլի» փոխնախագահը պարզաբանեց, որ կոնցեռնը պարզապես փաստաթղթերի լրիվ ցանկը չի ուղարկել նավթի առաքումներից մեկի առնչությամբ: «Այժմ ուղարկված են [illegible] փաստաթղթերը եւ ես կարծում եմ, որ նախարարությունը կոլեգիայի առաջիկա նիստում չեղյալ կհայտարարի նախորդ որոշումը», ասաց Չելոյանցը, նշելով, որ Ռուսաստանի պետական մաքսային կոլեգիան ընդունել է «Լուկօյլի» հավաստիությունը եւ բողոքներ չունի: «Լուկօյլ» կոնցեռնի մեջ մտնում են Արեւմտյան Սիբիրի երեք միավորումներ, որոնք օրական արդյունահանում են 955 հազ. բարել նավթ, ինչպես նաեւ Պերմի եւ Վոլգոգրադի նավթավերամշակման գործարաններ: ■

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառում եմ սեփականաշնորհված քարե շենքի 2-րդ հարկի վեց սենյականոց բնակարանս 130 քմ ընդհանուր մակերեսով, երկկողմանի պատշգամբներով 6x1 եւ 13x2,20 մետր, երկու [illegible], երկու խոհանոց:
Հասցեն՝ Լեոյի փ., շենք 9, բն. 6
Զանգահարել օրվա բոլոր ժամերին՝ 53-46-56, 53-46-57,
Հայրապետյան Հենրիկ

ԱՅՑԵԼԵՔ «ԳԱՐԱՆՏ»

➥ Գովազդային ծառայությունների լիակատար համակարգ
➥ Օֆիսային գործավարության բարձր կուլտուրա
➥ Գերմանիայից, Շվեդիայից, Մեծ Բրիտանիայից, Ճապոնիայից եւ ԱՄՆ-ից ներմուծված տեխնոլոգիաներ, բարձորակ հումք, բազմագույն ու բազմերանգ թղթեր եւ փայլաթիթեղ
➥ Այցեքարտեր, ֆիրմային խորհրդանիշեր, փաթեթավորման պարագաներ, դիտակներ
➥ Համակցված ծառայությունների բիզնես կենտրոն հայ եւ արտասահմանցի գործարար մարդկանց համար պրոֆեսիոնալ թարգմանիչների ապահովում, օտարերկրյա արտադրողների հետ կապի հաստատում, արտերկրյա տոնավաճառներին հայ բիզնեսմենների մասնակցության օժանդակում, եւ որն ամենակարեւորն է՝

ԱՅՍ ԱՄԵՆԸ ՀԱՍԱՆԵԼԻ Է ՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆԵՐՈՎ

Այցելեք «ԳԱՐԱՆՏ», այն ձեր բիզնեսի հաջողության միակ գրավականն է

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Աբովյան, 16
(Նկարիչների Միության շենքում)
հեռ. (8852) 564218, 582853. ֆաքս. (8852) 561465

A STYLE

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կրավչուկն արդյոք հեռանո՞ւմ է

ԿԻԵՎ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Կիեւից ստացված հաղորդումների համաձայն, Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը երեկ հայտարարել է, թե ինքը մտադիր չէ իր թեկնածությունն առաջադրել նախագահական այն ընտրություններում, որոնք կարող են տեղի ունենալ այս տարվա հունիսին: Կրավչուկի հայտարարությունը հաղորդել է Ուկրաինայի հեռուստատեսությունը: Վերջին երեք օրերին Կրավչուկն օտարերկրացի լրագրողների հետ զրույցելիս արդեն երկու անգամ ընդգծել էր նախագահական ընտրություններում վերաքվեարկվելու իր հրաժարումը: Ինչպես նշում է Ռոյթեր գործակալությունը, «անհայտ է մնում, թե Կրավչուկի հայտարարությունը նշանակո՞ւմ է արդյոք քաղաքական ասպարեզի լքում, թե նա մտադիր է այդպիսով ճնշում գործադրել խորհրդարանի վրա եւ հասնել նախագահական ընտրությունների չեղարկման»:

Լեխ Վալենսան Լատվիայում

ՌԻԳԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Այսօր երկօրյա այցով Լատվիա ժամանեց Լեհաստանի նախագահ Լեխ Վալենսան: Լատվիայում նրա հանդիպումներին մեծ կարեւորություն է տրվում: Նախագահ Գունտիս Ուլմանիսի կարծիքով «այցը կարող է սկիզբ դնել Բալթիկ ծովի երկրների շրջանային անվտանգության համակարգի ստեղծմանը»:

Նախատեսվում է քննարկել նաեւ տնտեսական հարցեր: Պետությունների ղեկավարներն այսօր կստորագրեն Լատվիայի ու Լեհաստանի փոխհարաբերությունների կատարելագործման հայտարարություն, ինչպես նաեւ իրավաբանական համագործակցության պայմանագիր:

Եղանակը Հայաստանում

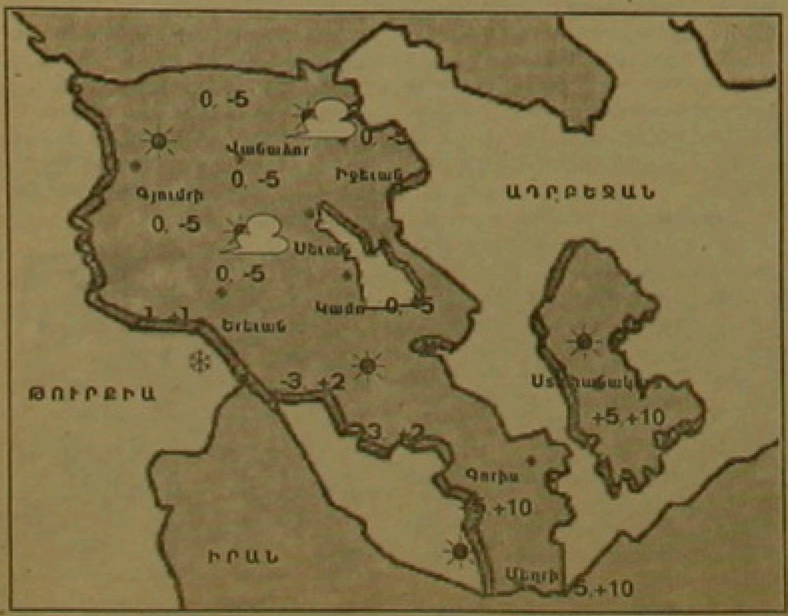

Էյմս ամուսինները մոսկովյան լրտեսներ էին

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: ԱՄՆ-ի կառավարությունը դատի է տվել Կենտրոնական հետախուզական վարչության աշխատակից Օլդրիջ Էյմսին եւ նրա կնոջը՝ Մարիա Էյմսին, նրանց մեղադրելով նախկին Խորհրդային Միության, իսկ ապա Ռուսաստանի օգտին լրտեսության մեջ: Ինչպես հաղորդեց ԱՄՆ-ի արդարադատության նախարարությունը, Էյմսը եւ իր կինը ձերբակալվել են երկուշաբթի օրը ԿՎԴ-ի եւ Հետաքննությունների ֆեդերալ բյուրոյի համատեղ գործողության ընթացքում: Նախարարության տվյալների համաձայն Էյմս ամուսինները ԱՄՆ-ի դեմ ուղղված լրտեսական գործունեությամբ են զբաղվել 1985 թ.-ից եւ որպես պարգեւավճար ստացել են ավելի քան 1, 5 մլն. դոլլար, որն իրենք գետեղել են ամերիկյան եւ արտասահմանյան բանկերում: ■

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շտապ վաճառվում է 4 հարկանի առանձնատուն Այգեձորում, 400 քմ հողամասով: Գնորդի ցանկությամբ տունը կարող է վերանորոգվել:
Զանգահարել՝ 22-78-86, 52-49-70,
Տիգրան

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

«ԿԱՄԱԶ 4310» երեք առանցքի ավտոմեքենա:
Գինը՝ պայմանագրային:
Հեռ.՝ 58-55-51, 58-55-52:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը աշխատանքի է հրավիրում ավտոմեքենավարների, որոնք տիրապետում են անգլերեն լեզվին (գրել-կարդալ):
Ցանկացողները դիմումները պետք է ներկայացնեն մինչեւ փետրվարի 25-ը, դեսպանատան ընդունարանում, 1-ին հարկ:

Տարեկան 560% եւ ավելի

«ՄԱՐՏ»

Ներդրումային ֆինանսական ընկերություն

Մուրհակների առեւտրականը՝
«ԱԴԱՄԱՆԴ» բորսայում

Հասցեն՝ Երիտասարդության պալատ, Նախարարի
Հեռ.՝ 56-48-83, 56-52-28

A STYLE

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1702 Ստորագրված է տպագրության՝ 23. 02. 1994 Գինը՝ 100 ռուբլի

digitised by A.R.A.R.@